

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

28 листопада 2022 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... Комітету з питань освіти, науки та інновацій. Сьогодні в порядку денному 13 питань.

Отже, перше. Інформація Міністерства освіти і науки України про стан забезпечення підручниками та навчальними посібниками системи загальної середньої освіти в 2022/2023 навчальному році.

Друге. Про проект Постанови Верховної Ради України "Про призначення у 2022 році іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук".

Третє. Про проект Закону про освіту дорослих.

Четверте. Про проект Закону про навчання та освіту дорослих, альтернативний.

П'яте. Про проект Закону про внесення змін до статті 42 Закону України "Про вищу освіту" щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти.

Шосте. Про проект Закону про внесення змін до статті 42 Закону України "Про вищу освіту" щодо забезпечення сталості та демократичності в управлінні закладами вищої освіти.

Сьоме. Про проект Закону про внесення змін до статті 42 Закону України "Про вищу освіту" щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти.

Восьме. Про проект Закону про внесення змін до статті 42 Закону України "Про вищу освіту" щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти та особливостей її застосування в період дії воєнного стану.

Дев'яте. Про проект Закону про внесення змін до Закону України "Про вищу освіту" щодо обрання, призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти.

Десяте. Про проект Закону про внесення змін до Закону України "Про державну службу" щодо удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби.

Одинадцять. Про проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення мотивації до захисту Вітчизни та оптимізації мобілізаційної діяльності.

Дванадцять. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій.

Тринадцять. "Різне".

Шановні колеги, чи є у вас доповнення, пропозиції до порядку денного? Якщо ні, то прошу підтримати. Хто – за?

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олена Георгіївна, ви нас чуєте? 10. Бачу руку.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ЛИС О.Г. Я вас чую. Так, я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Отже, переходимо до першого питання. Інформація Міністерства освіти і науки України про стан забезпечення підручниками та навчальними посібниками системи загальної середньої освіти в 2022/2023 навчальному році. Доповідачами є: Віра Борисівна Рогова, заступниця міністра освіти і науки України і Баженов Євген Володимирович, директор Державної наукової установи "Інститут модернізації змісту освіти". З нашого боку співдоповідачами є Наталія Романівна Піпа, секретар комітету і Олена Георгіївна Лис, голова підкомітету.

Отже, розпочнемо тоді з інформації Міністерства освіти. Віра Борисівна, будь ласка, напевно, вам слово.

РОГОВА В.Б. Доброго дня, шановний Сергію Віталійовичу, шановні народні депутати члени комітету! Дозвольте коротко окреслити і продовжити мені директору "Інституту модернізації змісту освіти" щодо забезпечення підручниками

в закладах освіти. Забезпечення підручниками у закладах освіти є одне із пріоритетних завдань нашого міністерства, і воно перебуває на постійному контролі у міністра освіти і в заступників міністра. Що зробило Міністерство освіти? В першу чергу Міністерство освіти провело спільно з Інститутом модернізації конкурс на підручники для 5-х класів, з усіма видавництвами домовилися про електронні версії. І сьогодні всі п'яті класи у нас працюють абсолютно за всіма електронними версіями, які на сайті міністерства і на сайті "Інституту модернізації змісту освіти". Оскільки ви знаєте, що у нас не було коштів з державного бюджету, міністр освіти звернувся до своїх колег міністрів освіти різних країн і до міжнародних партнерів. Ми маємо сьогодні подякувати багатьом нашим партнерам міжнародним, в тому числі і ЮНІСЕФ, і Раді Європі за те, що вони відгукнулися на наші прохання.

Країни, в яких навчання здійснюється в Україні і підтримали, також є позитивними прикладами, можливо, назвати сьогодні Румунію, оскільки вони взяли фінансувати підручники за власний кошт. Але є питання дітей з особливими потребами, і оскільки учні з особливими освітніми потребами не можуть користуватися електронними версіями навчальних видань, урядом було виділено кошти для видання підручників з шрифтом Брайля. У промові Євген Володимирович продовжить забезпечення підручників, і в тому числі і для дітей з особливими потребами. І особлива увага Міністерства освіти і приділяється сьогодні деокупованим територіям. І ми маємо робочу групу сьогодні в Міністерстві освіти, заслухали на минулому тижні кожного директора департаменту. І на превеликий жаль, ви знаєте, що наша література є дуже популярною для росіян. Вони дуже бояться нашої літератури і бояться нашої української мови, і вони знищують цю нашу літературу. Тому сьогодні Міністерство освіти і Інститут модернізації приділили величезну увагу саме розподілу резервного фонду підручників. І я думаю, Євген Володимирович також продовжить це питання. І перерозподіл залишків підручників сьогодні відбувається саме для окупованих територій. Ну, і з цією метою, ви знаєте, сьогодні в нас є 50 тисяч ноутбуків. І прикладом є знову ж таки, коли міністр сьогодні знаходиться на деокупованих територіях, в тому числі у місті Харкові. Він виділив, вручив п'ять тисяч підручників, пробачте, ноутбуків саме для того,

щоб можна було встановити електронні версії наших підручників. Робота така триває по всіх регіонах нашої країни.

І я запрошую до слова продовжити повністю, як забезпечуються і як у нас закупаються підручники, Євгена Володимировича, директора Інституту.

БАЖЕНКОВ Є.В. Доброго дня, шановний Сергію Віталійовичу, доброго дня, шановні народні депутати, пане міністр! Я трошки конкретизую деякі позиції, про які сказала Віра Борисівна. Зокрема, перше: 1 листопада нарешті був укладений договір, підписаний між Дитячим фондом (UNICEF) та Державною науковою установою. В свою чергу наукова установа – Державна наукова установа "Інститут модернізації змісту освіти" уклали договори з усіма видавництвами на друк підручників з математики для п'ятого класу загальним накладом 472 тисячі 400 примірників. Орієнтовно 75 відсотків цього накладу вже буде готово до 5 грудня. І ми плануємо, що до кінця року весь цей наклад буде розвезений, доставлений до обласних баз. В свою чергу там ще десь тижні 2-3 обласні бази доставлять їх до закладів загальної середньої освіти. Це що стосується математики.

Наступне питання – це нарешті вже підписані теж всі договори, всі документи, які надають право комісії Ради Європи друкувати підручник з української мови. І ми теж сподіваємося, що протягом місяця цей наклад буде надрукований. Єдине, що цей загальний наклад буде доставлений до Польщі, і ми будемо, це буде наступне наше питання, як вирішити проблему довозення цих підручників до України і відповідно розвезти їх по регіонах.

Віра Борисівна також зазначила про підручники з румунської мови. Дійсно державне підприємство "Світ", видавництво "Світ" спільно з громадською організацією "Асоціація вчителів етнічних румун України" за фінансової підтримки департаменту у справах румунів профінансували видання підручників вивчення румунської мови.

Що стосується шрифтом Брайля, то тут ці кошти не виділені, вони були передбачені державним бюджетом, це єдина позиція, яка не була скорочена. І фактично 100 відсотків, повністю цей процес триває щодо друку, виготовлення, бо це такий непростий процес, підручників шрифтом Брайля. Він завершений вже відсотків на 80, і теж до кінця року книжки для дітей, які не бачать, будуть розвезені по регіонах. Загальний наклад цих примірників 18 тисяч. Це діти, учні 5-го, 8-го і 9-х класів.

Наступне. Наступна позиція – це те, що, не дивлячись на те, що на 23-й рік передбачено тільки часткове фінансування друку підручників для 6-го класу в обсязі 717 мільйонів, це приблизно 80 відсотків можна буде забезпечити. Але Міністерство освіти оголосило конкурс на 2022-2023 роки по 1-му, 6-му та 10-му класів. Крім того, є дійсно у нас державний резерв, він складається з двох частин. Перша частина – це державний резерв, який призначений для внутрішнього користування, та державний резерв, який призначений, друкується для українців за кордоном. Отже, з початку року понад 2 тисячі примірників були надані за заявками закладів освіти в таких країнах, як Польща, Чорногорія, Італія, Австрія, Румунія та інші. Це, якщо коротко, про те, що сьогодні зроблено і робиться по виготовленню підручників. Якщо є питання, готовий відповісти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Євгене. Наталія Романівна, будь ласка.

ППА Н.Р. Доброго дня! Дякую за уточнення даних. Мушу сказати, що фактично ми все це чули в жовтні, крім того, що до 5 грудня є шанс, що буде надруковано 75 відсотків математики. Тут згадувалося, пані Віра Рогова згадувала, що було багато установ, які підтримали друк підручників, але перелічено ЮНІСЕФ і Раду Європи, я про ніякі інші не чула.

Далі, друге. Країни, які мали би фактично десь, як Румунія, бути зацікавлені в друку підручників для нацменшин, які знаходяться в Україні. Наскільки я розумію, Польща, Угорщина, які мають доволі великі нацменшини в Україні, не погодилися надрукувати. То, будь ласка, дайте відповідь, по-перше, на цих два питання, потім я ще маю ряд уточнюючих включно з друком на 2023 рік.

БАЖЕНКОВ Є.В. Так, з ЮНІСЕФ, до речі, ми плануємо розпочати переговори щодо друку наступних підручників. Це може бути іноземні мови, це може бути "Я досліджую світ", оскільки українська мова та історія, вони категорично не готові підтримувати друк, оскільки вважають, що це питання політичне. Що стосується друку підручників мовою національних меншин, дійсно поки Румунія реально профінансувала ці позиції. Ні Угорщина, ні Польща не профінансували. Тому ці питання поки залишаються не вирішеними, тобто є тільки електронні...

ППА Н.Р. Зв'язок перервався.

БАЖЕНКОВ Є.В. Чутно мене?

ПШПА Н.Р. Да, вже чутно. Дякую. Добре. Тоді я уточню. Я так розумію, що у вас світла немає. Все одно дякую, що ви під'єдналися, добре, що є зв'язок. Тоді уточню: тобто, якщо ми будемо пробувати робити перемовини з ЮНІСЕФ щодо друку української мови чи історії України, то є шанси, що вони можуть профінансувати. А українську мову тоді таки друкує Рада Європи?

БАЖЕНКОВ Є.В. Ні, пані Наталія, я уточню. ЮНІСЕФ не готова вести переговори і друкувати щодо української мови та історії. По інших позиціях вони готові до перемовин, і ми зараз готуємося до наступного раунду. Тобто вони, їх цікавить математика як такий пілотний проект, якщо він успішно пройде, то тоді ми рухаємося далі. І можливо, лютий місяць, це буде бюджет вже їхній 23-го року, ми там ще декілька позицій надрукуємо.

ПШПА Н.Р. Для 5-го класу?

БАЖЕНКОВ Є.В. Так.

ПШПА Н.Р. Добре. А українську мову хто друкує, Рада Європи, яка має довести до України?

БАЖЕНКОВ Є.В. Так.

ПШПА Н.Р. Фінансує і друкує?

БАЖЕНКОВ Є.В. Так.

ПШПА Н.Р. Добре. Дякую. Скажіть, будь ласка, я почула за 23-й рік. Перше питання, ще за цей рік. Для пілотних класів, 6-й клас, для пілотних шкіл – Нова українська школа, посібники. Вони взагалі не забезпечені чи вони мають їх в PDF форматі, що з ними?

БАЖЕНКОВ Є.В. Є різні варіанти. Вони мають їх і в PDF форматі, і частину з них, деякі видавництва друкують, виготовляють їх власними коштами і надсилають до закладів освіти.

ПШПА Н.Р. Ну, можна сказати приблизно в частках? Чи...

БАЖЕНКОВ Є.В. Прошу. В частках, там справа в тому, що там багато часток, тому що деякі матеріали ще пишуться, і по мірі їх написання вони проходять експертизу, друкуються і надходять до закладів освіти. Тобто вони там ідуть по декілька місяців, ці матеріали.

ППА Н.Р. Добре. То я буду писати звернення, прошу, напишу, з детальними, будь ласка, відпишіть мені.

БАЖЕНКОВ Є.В. Так, будь ласка.

ППА Н.Р. І по математиці яке видавництво друкує, на те, що ЮНІСЕФ дало гроші?

БАЖЕНКОВ Є.В. Сім видавництв, всі друкують видавництва, які пройшли по конкурсу.

ППА Н.Р. Конкурсні. Я зрозуміла. Добре. Ви сказали про 2023 рік, що 617 мільйонів виділено і це буде близько 80 відсотків підручників. Що ми будемо робити? І в мене є, ну, я зараз озвучу, до кого, я думаю, що ще треба звернутися, і я хотіла би почути які ще країни нам відмовили по друку підручників, чи ми до них не зверталися.

80 відсотків підручників, що ми робимо з решта 20 і що ми робимо з п'ятим класом? Бо по факту при, ну, при кращому сценарії в нас буде надрукована математика – від ЮНІСЕФ, українська мова – Радою Європи, можливо, ще прийде якесь фінансування від ЮНІСЕФ, так, в лютому, те, що ми почули.

БАЖЕНКОВ Є.В. Так, іноземна мова.

ППА Н.Р. Що ми будемо робити з рештою підручників для 6 класу і 5 класу?

БАЖЕНКОВ Є.В. Ну, да, якщо буде така ситуація, то ми можемо сказати, що 5 клас в нас більш-менш нормально і можна ... буде забезпечений, плюс частина ще електронні версії. 6 клас – це частково буде державний бюджет, а інші позиції – будемо знову звертатися до фондів, до донорів з пропозицією профінансувати друк цих підручників. Тим більше, як сьогодні це дуже актуально, коли нема ні інтернету, ні електрики і не завжди можна скористатися електронною версією.

ПШПА Н.Р. Ну, власне, і я тому ще раз апелюю до цього. Якщо нам вдасться, нам з вами, надрукувати математику і українську мову, а решта, якщо я не помиляюсь, в 5 класі 12 чи 14 предметів, то решта підручників не будуть надруковані для 5 класу і вони цього року не будуть що

БАЖЕНКОВ Є.В. Рада Європи, Рада Європи історію ще готова надрукувати, ще історія буде теж закрита. Ми сподіваємося, після того, як українська мова буде надрукована, ми переходимо наступним кроком до історії з Радою Європи, з комісією.

ПШПА Н.Р. Тобто у нас є шанси, що надрукують там три предмети з 12-ти, з 14-ти. Ще скажіть, будь ласка, які країни не відмовили? І я подумала про один з варіантів, адже все-таки Ватикан має власний бюджет. Чи зверталися ми до того ж самого Ватикану, який би міг би надрукувати, або дати гроші на підручники для українських дітей?

БАЖЕНКОВ Є.В. Мені важко відповісти, бо я не вів перемовини щодо друку підручників. Ну, наскільки я знаю, зверталися не до конкретних країн, а зверталися до фондів, які фінансують подібні проекти.

ПШПА Н.Р. Добре. Як ви бачите, от є ймовірність, що, допустимо, 30 тисяч євро мали би перерахувати з-за кордону, на який рахунок? Бо я так і не отримала чіткої відповіді. Вони можуть – ну, наприклад, це виконавчий комітет одного з міст – перерахувати кошти, і що буде далі з ними відбуватися, якщо будуть знаходитися кошти, на який рахунок, як воно далі буде відбуватися – прозорість і звітність перед донорами не такими великими, як Рада Європи і ЮНІСЕФ? Чи передбачаєте ви такий варіант, щоб це, умовно, був фандрейзинг якийсь збір, бо на друк одного найменування підручника з одного предмету треба значно більше коштів, ніж 30 тисяч євро? Але коли таких буде багато, умовно, то вони можуть закумуляватися. Який шлях ви бачите? Бо цієї можливості я не найшла. Оцю суму, яку я озвучую, то це вже питання кількох місяців.

БАЖЕНКОВ Є.В. Зрозуміло, да, питання. Дивіться, 30 тисяч – це невелика сума, оскільки один предмет, щоб закрити нам для 5-го класу – це приблизно 1 мільйон доларів, євро – неважливо, так орієнтовно. Друге. Якщо це буде будь-яка

сума, є декілька варіантів. Це може бути і рахунок, який є державний на підтримку освіти, який відкритий міністерством. Це може бути через будь-яку громадську організацію, до якої є довіра. Якщо немає довіри там до державних органів – це теж питання донора. Це він сам може визначити. Це може бути тристороння угода і донор може безпосередньо або громадська організація може безпосередньо замовити, укласти контракти з видавцями, які будуть друкувати ці підручники. Крім того, ми можемо теж бути як державна наукова установа отримувачем цих коштів. І відповідно неважливо, кошти державні, недержавні, – у нас єдина стандартна процедура друку, звітності перед будь-якими донорами. Тому відповідні і ціноутворення, питання ціноутворення є собівартість плюс 5 відсотків рентабельності, які передбачені постановою Кабміну, навіть кошти від ЮНІСЕФ, будь-які кошти. Саме ми працюємо за єдиними стандартами.

ППА Н.Р. Дивіться, я тоді до вас напишу звернення і якщо будь-хто з членів комітету захоче, то, звичайно, поділюся відповіддю. По процедурі, якщо є менші суми коштів... *(Не чути)* друк одної позиції підручника, процедуру, як ви пропонуєте, те, що ви зараз озвучили, детально розписати.

І друге. Також я буду просити мені дати перелік звернень всіх країн, які нам відмовили в друку підручників. Відповідно, я так розумію, крім Румунії, ніхто не погодив і то для своїх дітей, для своїх нацменшин, а не для всіх українців. Відповідно, щоб комунікувати і підсилювати цю позицію, тому що насправді ми з вами і весь комітет маємо багато роботи. Тому що 5 клас – шанси три-чотири предмета закриваються, і що цей рік, що наступний їм світить з тих самих підручників вчитися, 6 клас – 80 відсотків гроші є на підручники, 20 відсотків щедесь є шукати. Правильно?

БАЖЕНКОВ Є.В. Так.

ППА Н.Р. Те, що сказали.

БАЖЕНКОВ Є.В. У нас офіційних відмов немає, у нас немає погоджень – ось найголовніше.

ППА Н.Р. Добре. То я попрошу перелік, з ким було прокомуніковано. І далі...

БАЖЕНКОВ Є.В. Так, будь ласка, ми готові.

ПША Н.Р. І будемо ми як парламентарі, я буду, і буду просити інших, щоб ми з комітетами профільними освітніми країн спілкувалися чи напряму, чи листуванням, чи так і сяк. І щоб все-таки нам, вам перш за все, бо ваше завдання, але з нашою допомогою вдалося повністю закрити 5-й і 6-й класи. Дякую.

БАЖЕНКОВ Є.В. Дякую, пані Наталія. Ми оперативно готові надавати будь-яку інформацію щодо цього. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Романівна.

Колеги, чи є в когось ще запитання до міністерства?

Так, Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. А можна таке запитання: ви не цікавилися інформацією, чи є громади, які за власний рахунок спробували вирішити це питання? Тобто домовилися з видавцем або закупили, якщо у видавця щось вже є. Чи, може, ви акумулювали цю інформацію, і це може бути одним із шляхів з акумулювати, там зробити єдине замовлення якесь і так далі, щось таке?

БАЖЕНКОВ Є.В. Дякую, за запитання, Сергію Валерійовичу.

Перш за все, друк підручників, цієї позиції не було в 590 Постанові. Тому, в принципі, вони не могли витратити на підручники кошти. Зараз ці зміни вже є в постанові і теоретично вони можуть їх витратити. Якщо громади будуть замовляти, тобто невеличкими накладками для себе за власні, за місцеві кошти, я думаю, це можливо. Але тоді треба враховувати, що ціна підручника буде в тричотири рази дорожча.

КОЛЕБОШИН С.В. А приблизно, якою зараз вони є, якщо ви говорите, якщо б були державні замовлення, плюс-мінус, яка от? Я розумію, що там...

БАЖЕНКОВ Є.В. Яка ціна?

КОЛЕБОШИН С.В. Да-да.

БАЖЕНКОВ Є.В. Ну, давайте так орієнтовно 95-115 гривень, а ціна комерційна такого підручника 300 гривень.

КОЛЕБОШИН С.В. Зрозуміло.

БАЖЕНКОВ Є.В. 300 плюс.

ПШПА Н.Р. У мене є ще одне запитання, яке я не встигла задати. Ми залишки субвенції, які зараз в громадах, по-моєму, передбачили також можливість закуповувати підручники. Чи є вже розрахунки, скільки нам треба буде закривати з них зарплати вчителів, брак субвенцій? І чи є розрахунки, яка частка з цих залишків субвенцій, які є зараз в громадах, піде на підручники? І чи зможемо ми перекрити хоч оцих 20 відсотків для 6 класу і чи якась лишиться там частка для 5 класу?

БАЖЕНКОВ Є.В. Пані Наталія, ну, я до цього питання не готовий, тому що ми за розподіл субвенції інститут наш не відповідає. Я думаю, що, якщо ви в запиті це питання поставите, то тоді ми його підготуємо з міністерством і надамо детальні розрахунки. У нас є загальний розрахунок, скільки потрібно підручників у розрізі кожної громади, кожної області. Тобто ці розрахунки є, тому що це все збирається в електронному вигляді через систему ДІСО.

До речі, я ще, перепрошую, не сказав дуже важливу річ, що триває – я про неї говорив тоді у вересні – що триває інвентаризація підручників. Я сподіваюся, що вона вже буде завершена десь в кінці року – початок наступного року. Туди долучилися школи, які з деокупованих територій. І така одна з непоганих новин – це те, що ми бачимо, що недостача підручників і той надлишок підручників, які є сьогодні в регіонах, то, в принципі, ми можемо перекрити. Я маю на увазі школи, які звільнили, там, де були знищені підручники: згоріли, там вкрали і так далі.

ПШПА Н.Р. Дякую. Я би тоді це питання, в нас є присутній міністр, адресувала би міністру, щоб пояснити залишки з освітньої субвенції: які є розрахунки, що піде на зарплати, а що піде на підручники з того? Дякую.

ШКАРЛЕТ С.М. Пані Наталія, ви мене запитуєте, да?

ПШПА Н.Р. Так, пане Сергію.

ШКАРЛЕТ С.М. Прекрасно. Я думаю, що перш за все оцей діалог можна було не виносити на комітет, а спокійно зв'язатися так само Zoom і переговорити до цього. По-друге...

ППА Н.Р. Я би змогла, якби ви мене не виключили з WhatsApp, пане Сергію, але я думаю, що не стану зараз пояснювати момент.

ШКАРЛЕТ С.М. Я вас виключив з WhatsApp, бо це мій приватний WhatsApp, а Баженков вас не виключив, ви могли б спокійно поспілкуватися.

Щодо залишків...

ППА Н.Р. Пане Сергію, дуже змістовна дискусія.

ШКАРЛЕТ С.М. Щодо залишків освітньої субвенції, якраз сьогодні готується інструктивний лист по всіх громадах. І він, мабуть, сьогодні вже і вийде, стосовно того, на які напрямки саме використовувати залишки. Це є перш за все на покриття нестачі по заробітній платі, далі – безпечні умови, підручники, планшети, цифрові девайси, якщо залишиться – шкільні автобуси. Оце самі основні напрямки. Вони будуть всі перелічені, буде цей лист в публічному доступі, я думаю, що ви зможете ознайомитися з ним. Запит надішлете – будемо детально відповідати на нього. Дякую.

ППА Н.Р. Звернення. Бо запит від Верховної Ради, депутати – звернення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Олена Георгіївна, будь ласка. Олена Георгіївна, напевно, без зв'язку.

ЛИС О.Г. Дякую, пане голову. Не знаю, чи тільки у мене поганий зв'язок. Чи чуто мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вас зараз чуто. Все добре.

ЛИС О.Г. Дякую. Дякую колегам за поставлені питання, і дякую колегам за відповіді, які ми почули, і доповідь. Я хотіла би запитати ще одне питання в сенсі якості навчальної літератури і підручників. Ми говорили про комплексне проведення експертиз нових підручників. Чи буде врахована ця процедура, і яким чином вона буде здійснюватися щодо підручників Нової української школи, які будуть друкуватись для 5-х і 9-в класів в першу чергу? Дякую.

БАЖЕНКОВ Є.В. Дякую за запитання, Олена Георгіївна.

Справа в тому, що комплексна експертиза, вона здійснюється відповідно до порядку надання грифа. Це проводиться і педагогічна, і психологічна, і антидискримінаційна експертиза. І підручник, коли друкується, він проходить експертизу на відповідність санітарно-гігієнічним нормам. Щодо змін в законодавстві, які були прийняті наприкінці 2021 року, з наступного року має добавитися ще експертиза на плагіат й інше. Тобто зараз розробляються відповідні... ну, працює робоча група, розробляються відповідні порядки. І після того, як ці норми набудуть чинності, будуть додаткові проводитися ще заходи щодо поліпшення якості навчальної літератури.

ЛИС О.Г. Дякую. Тобто ніяких збоїв немає. Заплановані заходи проводяться?

БАЖЕНКОВ Є.В. Вони проводяться по графіку. Комісії експертні всі працюють. Їхній склад у разі потреби оновлюється. Якщо хтось десь поїхав за кордон, або там припинив свою роботу в комісіях. Тобто це питання воно на контролі в міністерстві і комісії працюють.

І теж, до речі, дуже гарна новина, що рік проплата не йшла членам комісій, і ось на минулому тижні вони отримали заборгованість за рік їхньої роботи, тобто всі експерти. Так що ми сподіваємося, що вони зараз з гарним настроєм будуть ще краще працювати.

ЛИС О.Г. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Сергій Миколайович, якщо ви мене чуєте, скажіть, будь ласка, з підручниками все зрозуміло, але все ж таки ви підняли питання залишків освітньої субвенції. І сказали, що сьогодні, завтра вийде постанова Кабміну щодо можливості використання освітньої субвенції.

ШКАРЛЕТ С.М. Не постанова Кабміну, а вийде лист-рекомендація Міністерства освіти, що там... Да, да.

КОЛЮХ В.В. А лист-рекомендації. Я перепрошую, зрозумів. Але все ж таки оскільки голови ОТГ, директори шкіл на сьогодні найбільше звертаються з питанням: чи можна за залишки освітньої субвенції купувати генератори? Чи це передбачено, чи ні? Можете дати відповідь?

ШКАРЛЕТ С.М. Це ж безпекові умови, я думаю, що директори шкіл самостійно в більшій частині не закуповують, а саме директори департаментів освіти, вони якраз отримують. І там буде в рамках, в межах розподілу по обласному бюджету, буде виділено ті кошти і ті напрямки, на яких буде використання.

КОЛЮХ В.В. Добре, зрозуміло. Дякую.

ШКАРЛЕТ С.М. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи хтось ще хоче задати питання?

Якщо ні, то в мене є питання, яке я задаю по підручниках кожного разу, як ми зустрічаємося з комітетом. Скажіть, будь ласка, пане Євгене, скільки станом на сьогодні в нас фізично надруковано підручників для 5 класу?

БАЖЕНКОВ Є.В. Сергій Віталійович, зараз немає конкретної цифри, тому що цей процес, зараз триває друк. І я назвав дату 5 грудня, це у нас була з видавцями, з ЮНІСЕФ попередня домовленість. І по таких самих скромних підрахунках це буде 75 відсотків надруковано підручників з математики від загального накладу 472 тисячі. Але треба враховувати, що є ще й комерційний наклад, який видавці друкують і продають. Ми цей наклад не відслідковуємо і таку інформацію не збираємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, зрозуміло, пане Євгене.

Так, колеги, якщо немає більше запитань до міністерства, то я хочу зауважити одну важливу річ. Добре, що ви сказали, пане Євгене, про інвентаризацію. Ми якраз це питання піднімали з Сергієм Миколайовичем, коли були останнього разу в Херсоні, через декілька днів після деокупації, ми пройшлися по школах, по об'єктах, по закладах освіти і по бібліотеках їх, зокрема. Ну, візуально мені не так погано, як в Київській області, де вони були фізично знищені майже всі. В Херсоні трішки краща ситуація, подекуди й залишалися українські підручники у бібліотеках. Да, довозилися з расії, але тим не менше українські підручники теж залишалися, або завдяки свідомості вчителів ховалися десь у гаражах або ще десь на складах. І це дуже добре. Але разом з тим от питання інвентаризації зараз я думаю на деокупованих територіях – питання номер один, я

розумію, що у вас є невелика кількість резерву, але все одно він є. Я знаю, що ви розподіляє його в оперативному порядку і дякую за допомогу, але разом з тим, я думаю, що нам це треба зробити максимально швидко для того, щоб зрозуміти все ж таки масштаб з яким нам треба працювати. І у зв'язку з цим у мене є ще одне маленьке питання. Ми ж можемо збирати кошти на рахунку United24, правда, освітньому? Там же є вже освітня частина, я бачив положення Кабінету Міністрів, яке вийшло з цього приводу. У мене є запитання, скажіть, будь ласка, скільки зібрано на нашому освітньому рахунку United24 за час його функціонування? Хтось може, хтось знає цю інформацію, колеги? Ну, це запитання до міністерства. Віро Борисівно, може, ви знаєте? Колеги, шкода, що у нас поганий зв'язок, насправді. Ну, добре. Залишимо, можливо, це питання на наступний раз.

О, Сергій Миколайович...

ШКАРЛЕТ С.М. Сергій Віталійович, по United24. Зв'язок трошки пригає. Значить, у нас був відкритий рахунок давно, але Нацбанк не затверджував нам саму процедуру зарахування. Він тільки-тільки появився, тому ми всі донації просили не грошами.

На сьогодні ми можемо вже звертатися по грошові донації. Але на сьогодні європейці більш сприймають, наприклад, на будь-яку потребу саме до тих виробників, які вирішують цю потребу: або на планшети, або на підручники. Наприклад, на підручники до видавництв, не на сам рахунок UNITED, а на тих, хто може нам забезпечити. Саме так Рада Європи нам друкує, бо вони звертаються і друкують ці речі за свої кошти, які вони чітко можуть контролювати.

Тому в цьому контексті збирання коштів – це плюс, але іноді треба давати, і більшій частині, європейцям треба давати можливість все-таки, власне, формувати, до кого вони мають звернутися. Нам важливе закриття того чи іншого питання, тієї чи іншої потреби, ми не суто спрямовані на збирання коштів. І це світом всім сприймається набагато краще. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Миколайович.

Мені теж зрозуміло, що нам всім важливіший результат, ніж процес. Просто було запитання, я нещодавно побачив якраз документ, який регламентує UNITED24, тому, власне, і запитав.

Добре, колеги, чи є ще в когось запитання до Міністерства освіти? Якщо ні, то, шановні колеги, проект рішення вам всім роздано, я не бачу, що є сенс його проговорювати. Єдине, що я хотів би, може, запропонувати, якщо колеги з комітету не проти, давайте вже не будемо це робити кожен місяць, нам зрозуміло, коли будуть перші накладі, давайте, можливо, в січні на одному з засідань комітету знову повернемося до цього питання. Колеги, щоб ми просто тримали це на контролі. Не подумайте, що ми вас хочемо мучити кожного місяця, але просто питання настільки актуальне для дітей, для системи освіти і для батьків зокрема, що нам просто, час від часу ми будемо до нього повертатися в будь-якому разі.

Тому, якщо не заперечуєте, то я би до проекту рішення додав би, що в січні ми комітетом знову до нього повернемося. Немає заперечень?

_____. Підтримуємо. Влучна пропозиція.

_____. Дуже добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, шановні колеги. Тоді проект рішення вам всім розданий, прошу за нього проголосувати. Хто – за?

ПША Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович – 10, бачу. І Олена Георгіївна – 11.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я почув, Юлія Миколаївна.

Отже, переходимо до другого питання порядку денного – про проект Постанови Верховної Ради України про призначення у 2022 році іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук. Доповідачем є Валерій Вікторович Колюх, голова підкомітету з питань науки та інновацій. Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, комітету і членам комітету пропонується проект Постанови Верховної Ради України про призначення у 2022 році іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук. Відповідно цією постановою щорічно призначається 30 іменних стипендій Верховної Ради України для молодих вчених – докторів наук із щомісячною виплатою кожної в розмірі п'яти прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на 1 січня поточного року. Тобто це щомісячно 12 тисяч 405 гривень, якщо в грошах. А в цілому ми змінили цю постанову і прив'язали розмір стипендії до прожиткових мінімумів. Тому в цілому на рік це складає 60 прожиткових мінімумів, що становить понад 148 тисяч гривень. Це до відома. Стипендія виплачується за рахунок коштів, передбачених кошторисом Верховної Ради України і в цілому становить 4 мільйони 465 тисяч гривень.

До комітету надійшло на конкурс на стипендії Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук на 2022 рік 97 робіт претендентів. Конкурс склав таким чином 3,2 претендента на одну стипендію. Якщо в контексті розподілу подань від Міністерства освіти і науки надійшло 76 подань, від Національної академії наук України – 18 подань, від Національної академії аграрних наук – 2 подання, від Національної академії правових наук України – 1 подання.

Крім всього, слід зазначити, що у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України в нашій державі було запроваджено воєнний стан, тому багато наукових та освітніх установ постраждали від цієї агресії і вимушені були перейти на особливий режим роботи. Через це фактично було зупинено проведення конкурсів на премію Верховної Ради України молодим вченим та на іменні стипендії Верховної Ради України. Проте рішенням Комітету з питань освіти, науки та інновацій від 15 червня поточного року, що зазначено в протоколі № 101, зазначені конкурси були відновлені.

Рішенням Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій від 18 жовтня 2022 року було знято з подальшого розгляду 4 роботи молодих учених, які повідомили, що через тимчасову окупацію Російською Федерацією території України, руйнування інфраструктури з втратою обладнання та матеріалів для досліджень, а також виїзд окремих науковців за кордон, не зможуть виконувати заплановані наукові і науково-технічні роботи.

Стипендії на сьогодні встановлюється за поданням Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на основі рейтингового подання відповідної конкурсної комісії за результатами проведених експертиз. Об'єднана Конкурсна комісія з присудження Премії Верховної Ради України та іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук 15 листопада 2022 року розглянула висновки експертів за конкурсними роботами, затвердила рейтинговий список претендентів та визначила рекомендований перелік з 30-ти переможців конкурсного відбору на призначення у 2022 році іменних стипендій Верховної Ради України.

Перш ніж ми перейдемо до рішення, хочу зазначити, що я особисто був присутній на засіданні об'єднаної конкурсної комісії. І найбільше нарікань насправді було у членів комісії пов'язано з тим, що деякі конкурсанти чи претенденти, які попали в цю рейтингову таблицю, в попередні роки також отримували стипендію. Насправді постанова цього не забороняє у разі, якщо вони подали на конкурс нову роботу, із новизною виступили. Але наступного року, хочу зазначити, ми не лише збільшили кількість претендентів на отримання стипендії до 50 осіб замість 30-ти, як це визначено постановою в цьому році, але і обмежили можливість участі тих людей, які були стипендіатами в попередні роки.

Тому, в принципі, це питання більше справедливості при розподілі цих стипендій. На сьогодні ми дійсно отримали експертні висновки цих робіт і відповідно склали рейтинговий список претендентів, який визначила комісія. Тому, виходячи з цього, пропонується підтримати подання об'єднаної конкурсної комісії щодо призначення в 2022 році 30 іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук. Відповідно до статті 93 Конституції України в порядку законодавчої ініціативи внести на розгляд Верховної Ради України подання про призначення у 2022 році іменних стипендій Верховної Ради України. Я думаю, що тут долучаться до підписання цієї постанови всі члени комітету. А також рекомендувати Верховній Раді України включити проект Постанови Верховної Ради України про призначення у 2022 році іменних стипендій Верховної Ради України до порядку денного сесії Верховної Ради України та за наслідками його розгляду прийняти за основу та в цілому.

І оскільки Постанова попередня про присудження стипендіатів вимагає подати звіти, то ще окремим пунктом затвердження звіту цього. Так я розумію?

_____ . Відтермінування подачі звіту на шість місяців. Тому що їм потрібен час для того, щоб виконати роботу. До постанови додати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В самій постанові відтермінування звіту.

КОЛЮХ В.В. Ну, тобто ще один пункт – відтермінування звіту.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України зазначеного питання визначити голову комітету Сергія Віталійовича Бабака.

У мене все. Якщо є у когось питання чи зауваження чи до роботи комісії об'єднаної конкурсної, чи до проекту постанови, прошу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо ні в кого немає, то у мене є. Чому я доповідач на пленарному засіданні, а не ви, Валерій Вікторович?

КОЛЮХ В.В. Ви по статусу не просто голова комітету, ви ще голова конкурсної комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але я вважаю, що, по-перше, ми комітетом повинні подякувати Валерію Вікторовичу за проведену роботу і пану Левчуку, який обіймає дві зараз іпостасі – і працівника секретаріату і члена територіальної оборони. То я хочу вам обом подякувати від імені комітету за ту роботу, яку ви провели, за те, що ви страхуєте. А Валерію Вікторовичу окремо за те, що відстояв на цей рік в бюджеті ці премії. Тому окрема вам подяка.

І вважаю, що Верховна Рада мусить про це знати. Тому запропонував би вам доповідати на пленарному засіданні.

КОЛЮХ В.В. Дякую, Сергій Віталійович. Я думаю, що навіть якби було питання фінансування, і ви розумієте, що це дійсно була б проблема, то навіть за рахунок зекономлених коштів на зарплати народних депутатів Апарат би знайшов можливість виплатити цю стипендію. Тому дуже добре, що Верховна Рада має можливість в непрості, буремні часи підтримати наших молодих науковців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуючи вам.

_____ . Я просто пам'ятаю, що останній раз, коли Валерій Вікторович був доповідачем по преміях науковцям, ми йшли по повній процедурі. Саме тому він, здається, не має жодного бажання доповідати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це, до речі, був єдиний раз в історії нашої каденції, коли йшли по питанню по повній процедурі.

_____ . Це я пам'ятаю теж.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Павлович.

ГРИЩУК Р.П. Я коротко хочу. Колеги, ми буквально два тижні тому вручали за минулий рік премії і стипендії нашим вченим. І ми поспілкувалися секретаріатом комітету з ними, вони дійсно максимально вдячні за те, що є така змога, за те, що там Голова Верховної Ради безпосередньо може там їм вручити за те, що відстояли в бюджеті і минулого року, і наступного року ці премії.

Дуже багато питань, проблем у молодих науковців, просять, і те, що от ми помітили, крім премій, важливо ще також – діалог, є, ну, от просто те, щоб їх почули, щоб їх проблеми ми там могли вирішити, там частина питань у міністерства є.

_____ . Національний фонд.

ГРИЩУК Р.П. Да, частина питань до Національного фонду дослідження. Тому премії – це круто, просять діалог. Голова Верховної Ради поговорив з ними – це надзвичайно важливо було для вчених – з Головою Верховної Ради поспілкуватися, його позиції по певних моментах. Тому це дуже круто, що через ці премії ми формуємо і там умовне якесь ком'юніті, і можливість спілкуватися. І я за те, щоб з цими молодими вченими, зі стипендіатами ми проводили ще якісь такі збори по тому, що ми як комітет можемо зробити для підтримки молодих науковців в Україні ще, крім премій і стипендій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Я хотів би запитати. Як швидко у нас буде готова постанова до реєстрації? Добре. Тоді завтра, шановні колеги члени комітету, я тоді попрошу всіх завтра ми відкриємо до підписання цю постанову, яку проголосуємо. Я дуже прошу всіх долучитися і підписати цю постанову, ми її... Як тільки буде готова, пане Олеже, давайте. І ми її одразу подамо в порядок денний для того, щоб ми її прийняли до нового року за основу і в цілому.

_____ . В чаті ж буде номер, правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А?

_____ . В чаті ж буде номер, в СЕДО?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да. Звісно, всім посилання дамо.

Шановні колеги, якщо ні в кого більше немає доповнень, то у вас є проект рішення комітету, єдиним пунктом, який ми доповнюємо постановою, да, тобто чого немає в рішенні. Це не в рішенні, це в постанові. Да, тоді у вас розданий проект рішення, який ми домовились не змінювати. Єдине що, я би, звичайно, просив би все ж таки доповідачем на пленарному засіданні визначити Валерія Вікторович Колюха, якщо ви не заперечуєте, шановні колеги. І в такому вигляді її, цей проект рішення підтримати. Хто – за, прошу проголосувати.

ПША Н.Р. Піпа – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 11. Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно. Всі – за.

Переходимо до наступного питання порядку денного. Я б їх попросив би в обговоренні об'єднати в два, тому що перший – це проект Закону про освіту дорослих (реєстраційний 7039), другий – проект Закону про навчання та освіту дорослих, альтернативний (реєстраційний номер 7039-1).

Першим, ініціатором першого є Кабінет Міністрів України, ініціатором другого є група народних депутатів членів нашого комітету. Тому з вашого дозволу в нас є представники Міністерства освіти і науки: і Роман Павлович Грищук – голова підкомітету і співавтор другого законопроекту, Юлія Миколаївна – перший автор законопроекту. Отже, колеги, давайте почнемо, напевно, з кабмінівського і потім перейдемо до альтернативного, а потім Роман Павлович узагальнить те, що було на підкомітеті, яке рішення прийнято. І будемо потім, переходимо до обговорення. Отже, Міністерство освіти і науки, проект Закону про освіту дорослих (реєстраційний номер 7039), або...

ВІТРЕНКО А.О. Сергій Віталійович, з вашого дозволу, я.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласочка, Андрій Олександрович.

ВІТРЕНКО А.О. Шановний Сергій Віталійович, шановні народні депутати, шановний Сергій Миколайович, дозвольте доповісти законопроект про освіту дорослих (реєстраційний номер 7039), який був ініційований Кабінетом Міністрів України. В першу чергу хочу сказати, що даний законопроект ініційований відповідно до плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, номер в Плані заходів 1431. Цей проект закону враховує досвід та основні рекомендації Європейського Союзу з питань розвитку освіти впродовж життя та освіти дорослих, а також вітчизняні наші напрацювання експертного середовища з цього питання.

У законопроекті закладена нова ідеологія освіти дорослих, яка передбачає в першу чергу реіндустріалізацію даної системи. Окремо визначені нові призначення архітектура і форма освіти дорослих, сформовано нові тезауруси.

Наступний пункт. Це норми законопроекту встановлюють солідарний розподіл обов'язків, повноважень та відповідальності між державою, роботодавцями та громадянами України.

У даному законопроекті закріплюється основа освіти дорослого як окремого складника освіти, що має суспільну цінність, закладаються інституційні основи співробітництва між державою, органами місцевого самоврядування та провайдерами освіти дорослих, а також передбачаються елементи саморегулювання... *(Не чути)* у сфері освіти. Забезпечується державна підтримка дорослою особою для здобуття формальної освіти повторно через механізм пільгового кредитування. Окремо визначаються типи надавачів послуг з освіти дорослих та їх особливості, повноваження органів управління, система забезпечення якості та система економічних відносини у сфері освіти дорослих. І, що не менш важливо, закладається законодавча основа функціонування центрів освіти дорослих, у першу чергу як комунальних осередків освітньої діяльності серед дорослого населення, що відповідає політиці децентралізації на території України, а також розширюються повноваження місцевих органів державної влади процесів формування і реалізації регіональної освітньої політики відповідно до потреб громадян та місцевого ринку праці.

Що не менш важливо, я хочу наголосити на тому з вашого дозволу, що даний законопроект пройшов громадське обговорення. Він пройшов повністю всі

погодження заінтересованих центральних органів виконавчої влади та соціальних партнерів. Пройшов антикорупційну, регуляторну та правові експертизи і є цілісним законодавчим актом, що враховує, відображає інтерес і успіх, перепошую, інтереси усіх заінтересованих осіб в такій важливій сфері, особливо в період воєнної агресії, як освіта дорослих. Доповідь закінчено. Дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Олександровичу.

Я пропоную, оскільки ми домовилися об'єднати, то наступному я надаю слово основному автору законопроекту номер 7039-1, це Юлія Миколаївна Гришина. Будь ласка, Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Валерійович.

Колеги, всіх вітаю. В нас сьогодні свято на комітеті: ми нарешті розглядаємо наші законопроекти про освіту дорослих, обидва – і кабмінівський, і наш, і це, дійсно, хочу сказати для всіх тих, хто дивиться наше засідання комітету, що за цим днем стоїть величезна робота, яка тривала роками, тому що, коли ми тільки заходили у Верховну Раду, ми говорили, що однією з основних наших задач є створення нового Закону про освіту дорослих і побудову нової зрозумілої, чіткої системи і ефективної для нашої країни. І фактично разом з міністерством ми пропрацьовували всі ці варіанти, в нас є така одна велика група активна, яка працювала над взагалі напрямом освіти дорослих і коли було зареєстровано законопроект Кабміном, ми фактично тією ж групою засіли ще на два тижні для того, щоб додати ті речі, які ще хотілося додати, щоб зробити ще більш якісним цей законопроект.

Що ще обов'язково хочу сказати? Що коли ми тільки починали працювати над напрямом освіти дорослих, звичайно, нам потрібно було зрозуміти, що собою являє в нашій країні система освіти дорослих, оскільки ми всі знаємо, що в нас є велика кількість різних інститутів підвищення кваліфікації, другої вищої освіти, є різноманітні приватні організації, служби зайнятості при Міністерстві соціальної політики, які навчають наше, скажімо так, доросле населення. Тобто таких центрів і напрямів в нас в країні дуже багато і наша задача була – зрозуміти, що собою являє ця система і скільки коштів і від держави, йде на цю систему.

І ми були дуже здивовані, ось з паном Романом ми цим займалися. І хочу подякувати і Володимирі Бахрушину, і Микиті Андрєєву – голові асоціації освіти

дорослих, за те, що ми провели величезне дослідження, яке тривало достатньо довго. І воно було важливим для того, щоб зрозуміти суть, основу мету цього законопроекту. І ми були дуже здивовані, що, по-перше, ніхто ніколи не аналізував систему освіти дорослих в Україні і ніхто ніколи не рахував, скільки коштів країна витрачає на цю систему. От уявіть собі, ми виявили це тільки те, що ми виявили офіційно від офіційних відповідей, що мінімум 2 мільярди – 2 мільярди Україна витрачає на систему освіти дорослих. І ніхто не розуміє, що собою вона являє, у нас немає єдиної системи, ми не розуміємо наскільки ефективно працює система і так далі. І що ще дуже важливо, що величезна кількість цих коштів йде на заробітні плати адмінперсоналу, а не на безпосередньо саму освіту дорослого населення. Отримавши результати цього дослідження, ми зрозуміли, звичайно, що наскільки актуальним є цей закон. І тому з'явився альтернативний законопроект, який... чим він відрізняється від кабмінівського? Вони достатньо схожі, але в нас він вийшов більш таким, скажемо, який дійсно передбачає нову систему. І ми в цьому законі прописали таку систему, яка дуже схожа, наприклад, з Національним фондом досліджень, коли в нас ці кошти акумулюються в якійсь одній точці... прозорій системі кошти на освіту дорослих можуть отримувати провайдери освіти дорослих і ті, хто дійсно проводить її так, щоб це було ефективно для держави. В цьому було, скажімо, основне те, що чим відрізняється наш законопроект від кабмінівського. Потім у нас було декілька нарад, і безпосередньо на підкомітеті ми прийняли певне рішення, я вже передам слово пану Роману для того, щоб він розповів деталі цього всього. Мені просто от важливо було донести, щоб всі почули, що собою являє взагалі Закон про освіту дорослих, яка його історія створення і наскільки він є актуальним для нашої країни. І особливо зараз під час війни, коли ми говоримо про те, що система освіти буди змінюватися, перше. І по-друге, що в нас є мінімум коштів і нам потрібно їх витратити раціонально. І саме цей закон допоможе витратити їх раціонально. Дякую.

ГРИЩУК Р.П. Дякуємо пану Андрію за доповідь і пані Юлії. Я від себе ще коротко скажу, потім до рішення підкомітету. Я дійсно вдячний авторам і основного, і альтернативного законопроекту, і всім людям, які дравлять процес і дравлять взагалі систему освіти дорослих в Україні. Ми розуміємо, що після двох років COVID, після війни потрібно буде нашим дітям, навіть ті, які зараз навчаються, вчитися впродовж всього життя для того, щоб компенсувати ті

освітні втрати. Ми розуміємо, що у нас прийде велика кількість хлопців, жінок, чоловіків з фронту, які, можливо, не одразу знайдуть місце своє на ринку праці, і потрібно буде їх перенавчати. Ми розуміємо, що кожному із нас навіть потрібно щоденно вчитися, навчатися, незважаючи на рівень освіти, незважаючи на посади, незважаючи на статуси, ми маємо постійно навчатися, щоб бути конкурентоспроможними. Дуже добре, що держава і зараз створює законодавчі рамки існування взагалі системи освіти дорослих, це і наше зобов'язання щодо вступу в Європейський Союз, це, в принципі, наше зобов'язання щодо розвитку освіти в Україні і взагалі розвитку нашого людського потенціалу.

Два законопроекти дійсно дуже схожі, я коротко по висновках, які надаються. І до того, і до того законопроект є велика кількість зауважень у Головного науково-експертного управління, у Національної академії педагогічних наук. Але всі органи, які давали нам відповіді по законопроектах, вони підтримують прийняття законопроектів про освіту дорослих.

Комітет Верховної Ради з питань інтеграції до Європейського Союзу зазначає, що проект не суперечить зобов'язанням України, відповідно до Угоди про асоціацію та праву Європейського Союзу. Більше того, ми імплементуємо норми.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету та Міністерство фінансів визнали, що реалізація положень законопроектів матиме вплив на показники бюджетів і на той, і на той законопроект. Наш депутатський законопроект відрізняється тим, що там створюються законопроектом нові інституції: це Національна рада з питань освіти дорослих та громадянської освіти і Фонд освіти дорослих. І саме це якраз стало на підкомітеті одним із основних пунктом до обговорення і питань, через яке було ухвалено на комітеті наступне рішення: підтримати за основу кабмінівський законопроект. Проте при обговоренні проекту Закону України про освіту дорослих народні депутати члени Комітету з питань освіти та інновацій передбачили внесення змін до інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні базового законопроектів.

І йде перелік законопроектів, які ми пропонуємо внести так само до базового закону. Навіщо це робиться? Як я вже казав, є велика кількість зауважень. Ми всі розуміємо, що законопроект ще неідеальний. І для того, щоб якісно ми могли опрацювати законопроект кабмінівський до другого читання було прийнято таке

рішення: прийняти за основу законопроект 7039 кабмінівський з такими зауваженнями комітету.

Я не знаю, треба їх зачитувати під стенограму? Чи воно у нас в рішенні є, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я думаю, що це не варто робити, це займе певний час. Колеги, хто хоче долучитися до обговорення цих законопроектів? Тоді з вашого дозволу, ми просто настільки багато вже проговорили про нього і на підкомітеті, і на робочих групах, що я просто спробую підсумувати.

Колеги, рішення підкомітету, пам'ятаючи наше обговорення, було прийнято таким чому? Тому що ми розуміємо, що немає межі і досконалості, і ми можемо доопрацьовувати безкінечно ці законопроекти, перевносити їх. Але час йде, ми невпинно рухаємося дуже стрімко до Європейського Союзу. І власне, освіта дорослих – це те, що якраз є в праві Європейського Союзу, і те, що нам потрібно в першу чергу для того, щоб було в нашій країні. Роман Павлович дуже влучно пояснив, чому це потрібно зробити. Тому було прийнято рішення рекомендувати прийняти за основу кабмінівський законопроект з подальшим доопрацюванням з урахуванням всіх пропозицій, які були висловлені. Отже, ми всі розуміємо, що цей закон потрібен, і будемо далі його до другого читання всі разом доопрацьовувати. Сподіваюся, що це буде недовго, але разом з тим ефективно, і ми мусимо подивитися на всі ризики і на всі можливості, які ми хочемо туди закласти. Закон справді один із фундаментальних. Тому нам він важливий всім, як країні в першу чергу. Отже, шановні колеги, якщо немає більше бажаючих висловитися і долучитися до обговорення, то переходимо до прийняття рішення. Перше – по законопроекту 7039. Да, я зараз його зачитаю.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про освіту дорослих (реєстраційний номер 7039), поданий Кабінетом Міністрів України, відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" прийняти за основу.

Друге. Доручити Комітету з питань освіти, науки та інновацій доопрацьовувати зазначений законопроект з урахуванням пропозицій і правок суб'єктів права законодавчої ініціативи, а також з урахуванням пропозицій, висловлених у висновку Комітету з питань освіти, науки та інновацій від 23 листопада 2022 року відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України в другому читанні.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити народного депутата голову підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Грищука Романа Павловича. Хто – за, прошу проголосувати.

_____ . За.

ППА Н.Р. Піпа – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ПАВЛЕНКО Р.М. І Павленко встиг повернутись, теж "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі – за. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо... да, і другий. Відповідно рішенням комітету щодо законопроекту 7039-1 рекомендовано Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 7039-1) повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Хто – за, прошу проголосувати.

10. Бачу, колеги, рішення прийнято. Всі – за.

Переходимо до наступних питань порядку денного. Наступні питання, шановні колеги, я також попросив би об'єднати, це п'ять законів – основний і чотири альтернативних. Основний – це проект Закону про внесення змін до статті 42 Закону України "Про вищу освіту" щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти (реєстраційний номер 8050), і відповідно чотири альтернативних: 8050-1, 8050-2, 8050-3, 8050-4. Немає зауважень, колеги, якщо ми їх обговоримо всі разом? Дякую. Отже, автором першого законопроекту є, власне, я, тому, з вашого дозволу, напевно, я почну. Потім пройдемо по всіх альтернативних, по авторах законопроекту, і після цього Юлія Миколаївна підсумує як голова підкомітету з питань вищої освіти. Отже, шановні колеги, яка...

ШКАРЛЕТ С.М. Сергій Віталійович, вибачте, і прошу мені дати слово, якщо можна. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да-да, Сергій Миколайович, вам зараз обов'язково, але, думаю, що автори мають висловитись, після цього ваше... да.

ШКАРЛЕТ С.М. Після всіх я прошу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Миколайович.

Отже, шановні колеги, чому виникла ідея законопроекту 8050 і, власне, про що вона говорить? Вона дуже проста. Зараз в Законі "Про вищу освіту" в статті 42, є формулювання, що керівник закладу вищої освіти може перебувати на своїй посаді не більше двох строків у відповідному закладі освіти. Що малося на увазі і що закладали, яку філософію, розробники, автори цього закону? Вони хотіли, щоби була ротація керівників державних комунальних закладів вищої освіти для того, щоб зберегти демократичні цінності і традиції в університетах, і це цілком логічно. Але вони разом з тим залишили можливість, якщо керівник закладу вищої освіти проявив себе, зробив багато корисного для університету, вивів університет, наприклад, в топ міжнародних рейтингів і так далі, і так далі, – продовжити йому, дати йому можливість продовжувати бути керівником закладу вищої освіти, але іншого, для того, щоб нова кров і новий менеджмент вливалися в будь-який заклад вищої освіти. На жаль, ми прийшли до ситуації, в практиці застосування цієї норми ми побачили, що багато університетів ідуть на свідому реорганізацію для того, щоб вже не бути відповідним закладом вищої освіти. І таким чином мають формальну можливість переобратися на третій та і будь-який інший наступний термін, що насправді суперечить самому духу закону, тому, що закладався в статтю 42 Закону "Про вищу освіту". Тому Законопроект 8050 прибирає цю лазейку і просто обмежує строк перебування на посаді керівника закладу вищої освіти двома строками. Я міг би показати вам купу розпоряджень Кабінету Міністрів, як університети відмовляються свідомо при умовному об'єднанні від статусу національного навіть для того, щоб просто переобратися керівнику ще на один термін. Я нагадаю, що у нас статус національного, це єдине, точніше, Указ Президента, який про статус національного в освіті і культурі – це єдине, що, в принципі, унеможлиблює відчуження майна в університеті.

Тому свідоме таке.. заради ще одного строку прибрати слово "національний" з назви університетів, тим більше під час війни, це вже виглядає, м'яко кажучи, якимось освітнім мародерством.

Тому, власне, колеги, для цього був поданий законопроект 8050. Він дуже короткий. Висновок Головного науково-експертного управління по ньому абсолютно позитивний, крім одного пункту, у них є зауваження до "Прикінцевих

положень", що стосується, як рахувати роки, перебування на посаді. Бо, як ми говорили на підкомітеті з Олегом Ігоровичем Шаровим, так, справді у нас є декілька випадків, коли ректори призначалися колись на три роки, тому у них один з термінів може бути різним. Тому, власне, ми дослухалися тоді до пропозиції Олега Ігоровича і подамо це, я думаю, правками до другого читання.

Дякую, колеги, я закінчив з представленням законопроекту, 8050.

8050-1, Артур Володимирович, але його немає. Я не знаю, чи Ростислав Павленко хоче презентувати замість свого колеги Артура Герасимова, цей законопроект. Якщо так, то, будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Тут дуже коротко. Він спирається на існуючу систему, але там пропонується вивести з-під дії комунальні і приватні заклади освіти. Думаю, що в ході доопрацювання, який би проект не був сприйнятий у першому читанні, в ході доопрацювання можна було б вирішити питання, наприклад, щодо цих приватних закладів освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ростиславе.

8050-2, автором є Олександр Лукашев, наш колишній колега, його з нами немає, наскільки я бачу.

8050-3 – Ольга Василевська-Смаглюк. Я не знаю, чи є вона з нами.

Навіть кажуть, що Олександр Лукашев до нас під'єднався, але якщо нас чує Олександр Лукашев, то включіться. Ну, якщо ні, то перейдемо до наступного.

ЛУКАШЕВ О.А. Колеги, доброго дня, Сергію Віталійовичу!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, пане Олександрє!

ЛУКАШЕВ О.А. Шановні друзі, щиро радий вас чути і бачити. Я дуже коротенько. Безумовно, нам необхідно завершити ту ідею, яку ми вже, ту історію, яку ми вже почали реалізовувати з метою припинення радянської практики, коли посада ректора, вона десь асоціювалася з якимсь довічним перебуванням на цій посаді. Але суть мого альтернативного законопроекту в тому, щоб: давайте дочекаємося перемоги, вона буде дуже скоро, і протягом шести місяців ми втілимо в життя цю ідею з двома термінами перебування на ректорській посаді.

Дякую, Сергію Віталійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрє Анатолійовичу. Ми дуже раді вас насправді бачити, долучайтесь до нас частіше, подавайте альтернативні, ми будемо бачити вас частіше в нашому рідному комітеті.

ЛУКАШЕВ О.А. Дякую, Сергій Віталійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до наступного проекту Закону. І четвертий альтернативний проект Закону про внесення змін до Закону України "Про вищу освіту" щодо обрання, призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти (реєстраційний номер 8050-4), авторства Юлії Миколаївни Гришиної – нашої колеги й інших народних депутатів. Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Якщо дозволите, я коротко вже як голова підкомітету, от ми зараз з вами ваш представили, Лукашев представив свій. Я буквально два слова скажу по тих законопроектах, автором якого є Василевська-Смаглюк, да, і... і все.

Що стосується законопроекту Василевської-Смаглюк, то він аналогічним є фактично і з основним законопроектом, і з наступними. І єдине чим він відрізняється, це те, що з якого моменту він вступає в силу. Якщо Олександр пропонував Лукашев після перемоги, то там... в нього через 6 місяців після перемоги, то вона пропонує з наступного дня, як буде в нас відмінено воєнний стан. Це те, щоб закінчити представлення основного і трьох альтернативних.

Тепер четвертий альтернативний законопроект. Якщо коротко сказати, в чому його суть і чим він відрізняється, він відрізняється від всіх представлених попередніх. Ми дійсно розуміємо, що в нас така склалася на сьогодні ситуація, що у зв'язку з тим, що є певна можливість зловживання нормою, скажімо так, то ми бачимо ситуації, коли ректори використовують реорганізацію, процес реорганізації для того, щоб дійсно продовжити собі строки на посаді ректора, і це може тривати якусь кількість разів. Ця дійсно ситуація є, і ми абсолютно з колегами погоджуємося з тим, що її потрібно виправляти. І ми вирішили виправити її таким чином, щоб дійсно виправити цю норму. Тобто в нашому законопроекті є конкретна пропозиція і норма викладена так, що ніхто більше не зможе використовувати реорганізацію для того, щоб отримати ще один, третій, четвертий або п'ятий строк. Я думаю, що це і є наша основна мета, що якщо ми бачимо, що є

зловживання через реорганізацію, це те, про що говорив Сергій Віталійович, прописати норму так, щоб цю лазейку закрити. І ми не зовсім погоджуємося з тим, що цю ситуацію потрібно вирішувати іншим чином, тобто забороняти взагалі бути ректором будь-якій людині взагалі в будь-якому закладі освіти, тим більше, коли мова йде в тому числі і про приватну власність. Але ми ж, коли розробляли цей альтернативний законопроект, ми розуміли, що наша основна задача як нормотворців робити так, щоб сфера освіти, вищої освіти в даному випадку, щоб вона розвивалася і розвивалася ефективно. Для того, щоб вона ефективно розвивалася, ми повинні давати можливості талановитим людям, а ті люди, які не справляються, в яких, наприклад, не вийшло, вони таких можливостей не мали. І ось ми сиділи і думали, як там... Це не така проста була справа. Це не так просто, скажімо, було придумати таку систему об'єктивних показників, як можна оцінити, що ректор є ефективним, наприклад, після першого, після другого строку. Тому що у нас є КРІ. Це всім зрозуміло, бо, якщо вони виконані або не виконані. Це перше.

Але ми подумали про те, щоб досягти КРІ – це одна справа. Але можливість працювати далі ректором повинна отримати людина, яка, наприклад, які ми прописали ще показники, які можна об'єктивно виміряти, які не будуть залежати від якогось суб'єктивного рішення, і які є абсолютно прозорими і їх можна легко перевірити. Тобто окрім досягнення КРІ, це досягнення однієї з двох умов. Перша умова. Це виведення закладу освіти в міжнародні рейтинги, які акредитуються нашим Національним агентством із забезпечення якості освіти. Або збільшення надходжень до спецфонду як мінімум на 30 відсотків з урахуванням індексу інфляції. Тобто один із цих параметрів може бути взятий до уваги. Чому один з них? Тому що ми розуміємо, що у нас є такі вузи, як педагогічні, наприклад. Ну, їм дуже складно буде заробити кошти, да, у них інший може бути шлях розвитку. І тому ми прорахували ось такі два критерії. І запропонували піти тим шляхом, щоб не просто всім заборонити, тому що це, ну, скажімо так, це достатньо просте рішення, яке не потребує багато часу. Можна привести багато прикладів. Наприклад, коли у нас перетинають кордон, у нас є правила перетину кордону, і є люди, які порушують. Да, у нас є якісь прогалини в законодавстві, але ж ми не будемо забороняти всім перетинати кордон. Ми повинні так прописати ці правила, щоб ця система працювала ефективно. Ось таку задачу ми перед собою ставили, коли формулювали цей законопроект.

Тому, вже підсумовуючи, коротко. Наш законопроект досягає тієї мети, про яку ми всі з вами знаємо: це припинити зловживання реорганізацією. І друге, наш законопроект надає можливості для талановитих і ефективних – і для неталановитих і неефективних таких можливостей не дає.

І ще я хочу сказати останнє, колеги. У нас зараз війна і у нас зараз дуже складна ситуація в університетах. У нас поїхали всі іноземні студенти, у нас незаповнені, пусті спецфонди, у нас звільняються люди, у нас об'єднуються університети. У нас велика трагедія сьогодні відбувається в сфері вищої освіти. І наша задача, я бачу, в тому, щоб розробляти механізми, як будувати нову інфраструктуру, підтримати систему освіти. І ми всі разом повинні над цим працювати, це дуже складна задача. А ось цей законопроект, яку задачу він вирішує, зараз мені не дуже зрозуміло, тому що і так зараз ідуть масові об'єднання. І зараз, коли в нас... в мене є декілька ситуацій, коли об'єднують, в одній ситуації медичні заклади освіти хочуть об'єднати в сфері, які під МОНОм. І ректори не йдуть на ці об'єднання, тому що вони кажуть, що: для чого, я тоді взагалі не зможу... І там справа в тому, що там ефективні дуже люди, і ми їм закриваємо шлях далі бути ректором. А взагалі зараз нас чекає попереду, на жаль, велика кількість об'єднань і ми втратимо велику кількість ректорів, які є ефективними на сьогодні. І вони із-за прийняття цього закону не отримають можливості взагалі, в них буде закритий горизонт ще раз стати ректором.

Тому я взагалі вважаю, що ця ініціатива є не на часі. Але що стосується нашого законопроекту, ось у мене фактично все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Сергій Миколайович Шкарлет, будь ласка.

ШКАРЛЕТ С.М. Сергій Віталійович, шановні колеги, доброго дня. Виступати буду абсолютно контраверсійно до всіх, знаєте, по-перше, як міністр, по-друге, як ректор. Бачив, там під'єднані в нас два ректори: Куліков і Ніколаєнко. Не знаю позицію Спілки ректорів стосовно цих законопроектів, але трошки статистики. Задам запитання вам всім: чи всі ви згодні, що нас чекає велике об'єднання, велика трансформація в мережу університетів? Думаю, що всі згодні з цим. Точно знаю статистику стосовно того, що за ті часи, поки я є міністром, об'єднання і до цього ще декілька років поспіль, об'єднання відбувалось виключно

на добровільній основі. Жодного примусового об'єднання за ці роки не було взагалі. Але об'єднання відбувалось навколо лідерів. Добровільні об'єднання всі відбувались навколо певних лідерів. І на сьогодні є лише два прецеденти, коли з об'єднаних університетів – це Одеса і торговельно-економічний, коли сталася ситуація, коли того самого ректора убрали. Я взагалі проти жодних змін на сьогодні в 42 статтю як ректор, який двічі обирався і мушу приймати зауваження, і готовий приймати зауваження від тих колег, які хоча б двічі обиралися на посаду ректора, як це відбувається, в яких не було жодного порушення виборчого процесу, в яких не було жодного збурення колективу, які чесно виграли вибори. На сьогодні будь-які зміни в 42 статтю руйнують нам в цілому пропозиції щодо об'єднання, щодо трансформації, добровільної трансформації мережі. В цій частині жоден із законопроектів... ми боремося зі штучними випадками.

Якщо брати, ми говоримо про зміну назву, в жодному випадку ректор не має права балотуватись на посаду ректора третій, четвертий і далі рази. Виключно об'єднання, приєднання, утворення нової юридичної особи. Така відбувалась практика в Одесі Національний університет "Одеська політехніка" і так званий університет Мазаракі. Статус "національного" втрачається в будь-якому разі, коли утворюється нова юридична особа і президент дає свої указом статус "національного" виключно новій юридичній особі. Це не свідоме добровільне позбуття статусу – це об'єднання як процес, за собою тягне певні наслідки. Якщо там переобирався ректор, давайте все-таки зважати на те, що колектив обирає собі лідера. Ви можете погоджуватися з цим, можете не погоджуватися, але ми на сьогодні маємо цілу плеяду ректорів провідних університетів України, які навіть не мають статусу доктора наук.

Я спілкуюсь з усіма міністрами освіти європейських країн, які трошки з нас тролять на сьогодні: ви не мали можливості знайти доктора і провідного вченого або все інше. Так от об'єднання відбувається навколо лідерів, вибір ректора – це вибір лідера. І в цьому контексті давайте, будь ласка, розглядати цю ситуацію. Звісно, в кожного з вас є своя думка, в кожного з вас є своє бачення розвитку ситуації. Я теж проти того, щоб 20, 30, 40 років людина не була за оновлення в принципі концепції закладу, і нової струї, і нового розвитку. Але є виключення і є лідери, які спроможні за собою вести заклади освіти. І давайте все-таки дозволимо колективу обирати собі лідера, а якщо ми... Я згоден з тим, що два терміну для

одного університету достатньо. Але, якщо є лідери, які спроможні в іншому університеті обертися, навіть не в цьому, навіть не в цьому об'єднанні, забороняти таке, ну, в це в принципі, виглядає, в принципі, як порушення конституційних прав обертися і бути обраним. Дякую, вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Миколайович.

Роман Павлович, будь ласка. А може, дамо можливість висловитись...

ГРИЩУК Р.П. Так, я одразу по свіжим тезам, якщо можна, потім далі перейдемо. Я щойно послухав міністра. Сергій Миколайович, декілька є питань і зауважень. Перше, ви кажете про добровільні об'єднання, які є в університеті. У питання тоді, можливо, дасте коментар з приводу академії друкарства у Львові і приєднання її до університету Франка. Чи це добровільна була історія? Якщо добровільна, то чому і адміністрація, і студенти проти і висловлюють своє обурення цьому рішенню, яке нічим не аргументоване? Тому чи була добровільна...

ШКАРЛЕТ С.М. Спитайте в ректорів. Будь ласка, спитайте в ректорів про ситуацію з цього приводу. Я думаю, що вони вам відверто розкажуть.

ГРИЩУК Р.П. Друге питання. Позиція

ШКАРЛЕТ С.М. Жодна постанова, жодна постанова, послухайте, будь ласка – жодна постанова з міністерства не виходить неузгоджена, причому починається це з департаменту, а не з міністра. Тому я просто в цій ситуації студентам радив би...

ГРИЩУК Р.П. Тобто Українська академія друкарства – ректор погодив?

ШКАРЛЕТ С.М. Вони... Я думаю, що вам треба спитати в двох ректорів, так буде коректніше. Я з повагою до вас.

ГРИЩУК Р.П. Публічно заявляють, що не було погодження у колективу університетів – ні у студентського, ні у педагогічного. Хто бреше тоді, виходить? Бреше Українська академія...

ШКАРЛЕТ С.М. Запитайте у ректорів.

ГРИЩУК Р.П. Я у вас запитую. Ви кажете, що ректори погодились.

ШКАРЛЕТ С.М. А я вам кажу, запитайте у ректорів.

ГРИЩУК Р.П. О'кей. Це окреме питання тоді буде по Українській академії друкарстві у Львові. Друге питання з приводу 42 статті. У вас позиція: з одного боку ви чітко кажете, що зараз статтю не потрібно змінювати, друге – ви чітко визнаєте, що є зловживання з боку ректорів цією нормою.

ШКАРЛЕТ С.М. Не кажу, що є зловживання з боку ректорів...

ГРИЩУК Р.П. А як називається, коли об'єднують університети просто заради того, щоб переобрати ректора?

ШКАРЛЕТ С.М. Я такого прикладу не маю. Я таких взагалі відомостей не маю щодо об'єднання з приводу ректорів.

ГРИЩУК Р.П. Щодо реорганізації університетів, щоб ректор обрався на третій строк. Це та проблема...

ШКАРЛЕТ С.М. Я не маю таких відомостей. Ви, мені здається, що ви вводите суспільство в оману з того плану, що є об'єднання заради ректорів. Є об'єднання заради об'єднання структури і оптимізації структури закладів вищої освіти.

ГРИЩУК Р.П. Дві речі. Є об'єднання заради реорганізації – це правильна річ, яку ми підтримуємо. Друге – коли це об'єднання робиться під конкретну людину. Якщо треба, ми приклади назвемо, але ж ми тут не переходимо на особистості.

Позиція моя з приводу лідерства, про яке ви кажете. Справжній лідер, якщо ректор – це дійсно справжній лідер, який хоче показувати приклад, він має, перше – діяти згідно законодавства. В 2014 році в Законі "Про вищу освіту" чітко сказали про два терміни. Друге. Він має підготувати собі заміну. Не може бути якісний лідер, який не готує собі заміну, а навпаки видавлює молодих кадрів, які можуть йому становити загрозу на тих самих виборах. Це неправильно, це ганебно, і ми маємо це змінювати. Справжній лідер за 10 років змінить університет, підготує заміну і спокійно, маючи свій досвід, продовжить працювати в цьому закладі вищої освіти, консультувати інших ректорів для того, щоб бути. Та в кінці кінців...

ШКАРЛЕТ С.М. Прекрасно. Роман Павлович, я вас запрошую на спільну лекцію. Я вас запрошую на спільну лекцію мене і вас до тих ректорів, яким ви вважаєте, ми маємо прочитати їм спільну лекцію з приводу підготовки заміни і все інше. Я із задоволенням поїду разом з вами. Дякую. Підтримую вас.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте. Петро Мусійович, будь ласка, Спілка ректорів.

КУЛІКОВ П.М. Дякую, шановний Сергій Віталійович, шановний Сергій Миколайович, шановні колеги.

Я скажу з точки зору ректора, який відбув майже два терміни. І скажу так, що якщо нормальний ректор взяв якийсь старт, то йому даже не вистачить і 15 років. Я вам приклад привожу. Був один ректор, який зробив історію, який залишив нам музей авіації. Я знаю, скільки він робився і як він робився. Є ректор, який зробив музей космосу і літакобудівництва. Є ректор, який, дай Бог йому здоров'я, робить ботанічний сад. І це імена залишаться, це лідери. Це дійсно лідери, яких обирають.

І я скажу на те, що Сергій Миколайович якраз дуже уважно відноситься до того обрання керівників і прислуховується до колективів. І на сьогоднішній день деяких обрали, є ті, не буду, як кажуть, по прізвищах називати, ну, на мій погляд, а повірте мені, я їх знаю понад 20 років, і що, да, можливо, вони і не справляться.

Я абсолютно погоджуюсь, що це ганебна практика штучно перейменовувати ради об'єднання, ради посади перейменовувати вуз. Це неправильно, но бачите як воно склалося життя, що, мабуть, знайшли лазейку таку.

Тому я підтримую позицію Юлії Миколаївни і нашого Олександра Лукашева, який сказав: ну, не на часі, давайте трошки почекаємо, переможемо і перейдемо до цього питання. А те, що міністр витримує, да, багато іде критики. Академія друкарства, я вам багато можу про неї розказати. Тому ще раз кажу, що, мабуть, я тут підтримую Сергія Миколайовича точку та його керівництва, мої колеги, я їм можу в очі подивитися і висловити думку, бачення на цей рахунок.

Тому, Сергій Віталійович, я вношу пропозицію, звичайно, щоб відкласти це питання на той термін, коли ми переможемо. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Петре Мусійовичу.

Будь ласка, Наталія Романівна Піпа. Просимо до слова Наталію Романівну.

ППА Н.Р. Я хочу нагадати нам всім, друзі і колеги, про важливий принцип демократії. Президент в нашій країні може бути не більше двох термінів, правда, і термін має тривати, строк не більше п'яти років. Це один з фундаментальних принципів демократії. Ми бачимо сусідню Росію і Білорусь, там де 30 років вже ті самі, ну, майже, Путін – трошки менше, 30 років – ті самі президенти, і бачимо, що відбувається, коли не відбувається вчасно заміна. Я далі переконана і вважаю, і є багато прекрасних прикладів в Україні, коли ректори, які навіть засновували університети, розуміють, що їм треба вчасно і підготувати сталість, і підготувати команду, бо вони не вічні. І я думаю, що це у 8050 саме тільки це і закріплює. І добрий ректор, і добрий провідник, і добрий лідер – це той, хто вміє підготувати людей. І нагадаю, що навіть Президент, держава це – значно складніше керування, ніж університет, – має тільки два строки. Це перше.

І друге. Так, як Українська академія друкарства у Львові, я, звичайно, це питання не можу оминати, і я говорила з двома ректорами ще до моменту публічного озвучення цього рішення, вони були спершу... знали за нього за кілька годин, і вони двоє були не згодні, – принаймні те, що вони говорять і в особистих розмовах. Тому виходить, що суспільство в оману вводить хтось інший. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Романівна.

Шановні колеги, ми багато проговорювали ці законопроекти на підкомітеті на нашому. Перепрошую, ще хтось. Так, Валерій Вікторович... Вибачте, Іван Григорович довго тягне руку. Іван Григорович, будь ласка, вам слово.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановний Сергій Віталійович, шановні колеги, пане міністре, друзі! Від мого голосу мало що залежить, але свою думку висловлю для того, щоб ми врахували деякі обставини, які ми сьогодні не називаємо.

Перша обставина. Закон повинен відображати максимально реалії життя. Сьогоднішні реалії життя – Третя світова війна і наша рідна Вітчизна в епіцентрі цих тяжких подій, страшних подій. Задачі в цих реаліях дві, вони об'єднані: подолати цього супостата, це исчадие ада ХХІ – рашизм і при цьому зберегти живучість систем держави – енергетику, транспорт, зв'язок, комуналку, продовольство і освіту, звичайно ж. Інакше за що ж воюємо тоді?

Навантаження на ректорський корпус зараз неймовірно і на міністра особисто, неймовірно навантаження. Про які вибори зараз можна вести мову? На

декілька місяців ввергать колективи в інтриги, в боротьбу, підкилимні домовленості якісь, в цей час ключовий процес збереження живучості буде в стороні. Тобто на період воєнного часу ніяких виборів. Ми вже приймали таке рішення і такі рішення є конституційно закріплені стосовно президентських, парламентських і місцевих виборів.

Тепер, ще тяжче буде після війни відновити, відбудувати, заново побудувати, об'єднати. Друзі, скільки роботи, ми не знаємо, які обсяги будуть, скільки ще буде тривати війна, які обсяги роботи доведеться виконати, навантаження буде ще більше. Не забудьте ще одного суб'єкта, якого ми не називаємо. Друзі, Президент у нас хвилини не буде терпіти, якщо буде хтось розчмакувати, якимись виборами буде займатися. Він буде вимагати від кожної системи негайно відновлювати живучість будь-якими ресурсами, будь-якими можливостями, все мобілізувати!

Друзі, на три роки після війни теж ніяких виборів. Дати міністру право призначати, не справляється людина – зняв, призначив іншого, той, хто буде виконувати задачі. Грошей не буде. Донори після війни гроші дадуть під план Маршалла, під відновлення економіки, з економіки будемо черпати кошти і бюджет. Вони великі будуть? Ми ж розуміємо, що мізер. І тоді оце отут роль лідера, роль міністра, який це все організує, і роль ректора, який це все зробить. Звичайно, знадобляться люди досвідчені, орговики, професіонали, в яких є зв'язки міжнародні, донорські, який знає, де копійку цю знайти. Три роки мінімум знадобиться на відновлення. Тому зараз мораторій на будь-які вибори і три роки після війни надати право призначати тих, хто це все зробить, а потім повернемося, додамо критичних принципів.

Друзі, реалії життя такі. Президент не буде терпіти після виборів, після війни, після перемоги, що там якісь ще вибори йдуть. Він буде вимагати відновлення негайно структури, вимагати з міністра, а міністр буде скований по рукам і ногам, бо в нього вибори кругом у вузах. І скорочення ж неминуче. Ми ж теж розуміємо, що стільки не потягнуть ні донори, ні наш бюджет стільки не потягне. Це ж теж величезний шмат роботи.

Тому моя пропозиція була б така, на цей період, надзвичайний період, який вимагатиме надзвичайних зусиль – надзвичайних людей. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу.

Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, я почув всі аргументи і, чесно кажучи, не розумію чому в основному законопроекті не винесено з-під дії Закону комунальні заклади освіти, чому не іде мова про перенесення строку обрання вищих навчальних... керівників вищих навчальних закладів у воєнний час чи післявоєнний час. І головне, почувши аргументи міністра освіти, ми дійсно опинимося в ситуації у післявоєнний час щодо необхідності реорганізації багатьох вищих навчальних закладів, наукових установ. Тоді постане питання обрання нових керівників. Як сказала пані Наталія, що демократія – це обмеження строку двома... обмеження двома строками підряд посади ректора, так як це властиво президентській посаді і таке інше. Але не треба забувати, що демократія – оце також можливість трудового колективу обирати собі керівників. Тому при організації двох чи більше вищих навчальних закладів нехай колективи об'єднані вирішують, хто кращий, хто буде кращим їх керівником.

При таких... постановці питань, які стосуються цих законопроектів, я за жоден з цих законопроектів голосувати і підтримувати не буду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Станіслав Миколайович, будь ласка.

НІКОЛАЄНКО С.М. Шановні колеги, шановні народні депутати, пане голову, пане міністре! Я із великим задоволенням подивився на цей кабінет, на вашу дискусію, згадав і свої часи, мені там довелося 12 років бути. Я скажу, що ми не один раз поверталися до цього питання. Я пам'ятаю, це було спочатку обмеження, що останній раз має право ректор балотуватися у віці 65 років. І тоді Конституційний Суд зняв це обмеження і вважав, що всяке обмеження, воно є незаконне. Я, в принципі, думаю, що якісь терміни обмежуватися повинні, як на мене. Але дійсно з точки зору і Івана Григоровича, і от Сергія Миколайовича й інших колег, які я почув, дійсно можуть бути дуже складні часи, особливо післявоєнний період. І тут важко, я не знаю, кому ви передавали останньому слово, бо було без прізвища. Колега правий, коли сказав, якщо будуть йти з трьох, чотирьох, з двох університетів, то тут дійсно треба дивитись, де той кінь, який потягне цього воза. Одне.

Друге. Тут була мова про обмеження. І пані Піпа, вона гарно все виступила, я підтримую її виступ. Вона сказала, що обмеження 20 років у Президента. Ну, я

пам'ятаю, що Франклін Делано Рузвельт чотири строки в Америці був Президентом. Без ніг, кажуть, ходив.

Ну, і останнє, терміни. Шановний Сергій Віталійович, там трошки некоректно виписано питання термінів. Дивіться, закон 2014 року діє з 6 вересня, але чому порахували до 6 вересня всім всі терміни? Римське право – базовий принцип, і Європа на ньому стоїть, що закон не має зворотної сили. Але ж у нас все рахується із народження ще Ісуса Христа. Це неправильно. Тому я вважаю, що, напевно, правий тут наш і міністр, що треба зараз подивитися і якось не рубати з плеча і підійти творчо до цього закону, ще раз зважити це все.

Вам спасибі за дискусію. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Станіслав Миколайович.

НІКОЛАЄНКО С.М. Підтримую закон Юлії Миколаївни, теж може бути і Спілка ректорів підтримує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Розумію вашу позицію. Це нормально.

Пані Ірина. Будь ласка, Ірина Мирославівна

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Товариство, даруйте, у мене погано з освітленням, але дякувати Богу, є інтернет. Тому я коротко.

Я хотіла би сказати, що насправді тут навіть вже не про 42 статтю і не про вибори ректорів, а питання про дві світоглядні моделі розвитку університетської освіти. І з одного боку правильно прозвучало у слові Наталії Піпи, що це демократична модель. А натомість інша, це та стара модель консервативна, яка у нас десь асоціативно пов'язується із радянською моделлю.

Тому, якщо ми, власне, за те, щоб бути в європейському освітньому просторі, якщо наша оця війна, яка триває це за європейські цінності, то, очевидно, ми повинні схилитися саме до таких, до європейських демократичних моделей, а не дивитися в минуле. Тому я схильюся до того, що ми повинні говорити про два терміни так, як це було записано в законі. Я дуже добре пам'ятаю, як багато дискутували і чому ця норма утвердилася.

Тому вам, шановні колеги, з освітнього комітету визначатися: чи ви за прогресивну демократичну модель з європейськими цінностями, чи все ж таки ви більше схильєтесь до консервативної моделі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Мирославівно.

Шановні колеги, ми нормально подискутували, послушали всі точки зору, послушали позицію Міністерства освіти, наших шановних колег, ректорів, послушали один одного. І з вашого дозволу я тоді спробую підсумувати.

Ірина Мирославівна вже зробила більшу частину того, що я хотів сказати, це справді дві світоглядно різні моделі. Яку ми оберемо, таку обере і країна, і країна з цим буде жити далі.

Щодо зауважень, які були висловлені, наприклад, на підкомітеті. Я потім у робочій групі перед підкомітетом з пропозиціями Міністерства освіти, наприклад, мені імпонують ці речі, які можуть бути внесені до другого читання. Є дві речі, про які важливо сказати: те, що я би, навіть я як автор першого законопроекту, заклав би все ж таки до другого читання і сам просто це зроблю правками, це просто наперед, щоб ми знали, до чого це може призвести.

Перше. Я би викреслив все ж таки приватні університети з цього. Якщо ректор успішний, то завжди може стати ректором приватного університету або його створити і зробити його надзвичайно успішним. Це перше.

А, друге, я все ж таки по питанню тих, в зоні бойових дій, там, де знаходяться університети, да, наприклад, там Харківська область, Запорізька, Дніпровська, там Кривий Ріг, скажімо, Миколаївська, Херсонська – там, де є ще обстріли і вибори вочевидь неможливо буде провести, то передбачити до другого читання, що, якщо в ректора в тих університетах на тій території завершується другий термін, то йому, або він призначається т. в., або, напевно, краще було б, щоб йому був продовжений контракт до кінця воєнного стану, якраз щоб не збурювати колективи під час бойових дій, нехай працюють так, як працювали. Це нормальна стала практика.

Я не погоджуюся з Іваном Григоровичем в тому плані, що на час війни та ще там декілька років після цього потрібно не проводити вибори. Ми розуміємо, що війна різна для різних регіонів України, і для умовного Франківська, Закарпаття, і для Херсона, і Кривого Рогу це зовсім різні речі. Тому тут єдиного універсального рішення, думаю, бути не може, хоча думка теж зрозуміла.

Чи можна говорити про якийсь наступний термін або виконання якихось показників для наступного терміну? Да, до другого читання можна подавати такі правки, тільки так, щоб вони були реальні, а не так, як воно є зараз в

альтернативних законопроектах, які, в принципі, по жодному показнику не витримують жодної критики. Я би міг пройтися по кожному пункту окремо, але не варто цього робити через повагу до своїх власних колег.

Отже, шановні колеги, для того, щоб ми це засідання не проводили до завтрашнього дня, я, з вашого дозволу, перейду до прийняття рішень. Отже, враховуючи результати засідання підкомітету, ставлю на голосування законопроект 8050. Рекомендувати Верховній Раді внести законопроект 8050 до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України. Проект Закону України (реєстраційний номер 8050) за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу. Доручити комітету доопрацювати до другого читання. І доповідачем на пленарному засіданні з цього питання визначити голову комітету Бабака. Хто – за, прошу проголосувати.

ПШПА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Піпа – 5, Ростислав – 6, Іван Григорович – 7. 7 – за. Хто – утримався? Валерій Вікторович, Юлія Миколаївна.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олена і Воронов. 4 людини – утримались. Дякую, шановні колеги. По інших законопроектах є сенс голосувати: чи ми їх відправимо на доопрацювання, чи по кожному підемо так само? Яка ваша думка? Можемо не голосувати, Юлія Миколаївна?

ГРИШИНА Ю.М. Можемо... Вже ж фактично є більшість, для чого? – вже фактично зрозуміло.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Шановні колеги, тоді давайте ми зробимо, все ж таки формальності дотримаємось. Проект Закону 8050-1 відправити суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання. Хто – за?

ПШПА Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу. Хто – утримався?

ВОРОНОВ В.А. Воронов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І Ростислав. 8, 3. Дякую.

Проект Закону 8050-2 відправити суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання. Хто – за?

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 9.

Хто – утримався?

ВОРОНОВ В.А. Воронов – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 9, 2.

Проект Закону 8050-3 відправити суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання. Хто – за?

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 8.

ВОРОНОВ В.А. Також утримався Воронов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Валерій Вікторович, Воронов. Наталія Романівна, який у вас був голос, бо ми одно не добрали.

ППА Н.Р. За. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 9.

Проект Закону 8050-4 відправити суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання. Хто – за?

КИРИЛЕНКО І.Г. Це чий законопроект?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлії Миколаївни.

ГРИШИНА Ю.М. Мой.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, якщо цей закон буде винесений в зал теж, я думаю, що ні один не пройде, тому що мажоритарники підтримають Юлію Миколаївну – підтримають там, де вузи є, і ні один закон не пройде, ні перший, ні другий. Я можу вам прогнозувати так – з великою долею вірогідності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, Іван Григорович, можливо, але я змушений поставити його на голосування, тому що ми всі законопроекти голосуємо. Тому я знов кажу про те, що... а далі залежить це від вашого вибору. Тому ставлю на голосування проект Закону 8050-4 відправити на доопрацювання.

Наталія Романівна.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 6. Хто – утримався?

4.

Воронов. Володимир Воронов.

ВОРОНОВ В.А. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 6. 5. Рішення прийнято. Закон іде на доопрацювання.

Дякую, колеги. Переходимо до наступного питання.

Пункт 10 порядку денного - проект Закону про внесення змін до Закону України "Про державну службу" щодо удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби (реєстраційний номер 6496).

Доповідачем має бути представник Кабінету Міністрів. Якщо хтось від Кабінету Міністрів є, хто готовий доповідати його, то, будь ласка. Якщо ні, то, Ольга Володимирівна, будь ласка, ви як голова підкомітету.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, Сергій Віталійович.

Головним комітетом з розглядом даного законопроекту є Комітет з питань з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. У пояснювальній записці до даного законопроекту зазначено, що законопроект підготовлений з метою удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби, оптимізації наслідків конкурсних відборів на посади державної служби, удосконалення порядку застосування дисциплінарних стягнень.

Проект Закону передбачає велику кількість змін. Я впевнена, ви з ними ознайомилися, основні з них зазначені у проекті висновку. Я зацентую увагу тільки на пунктах, які стосуються предметів відання нашого комітету. Що стосується цього, то в законопроекті пропонується слова "навчальних закладів" замінити словами "закладів освіти" у статтях 3, 13, 16 Закону "Про державну службу". Також законопроектом акцентується увага на наявність відповідного ступеню вищої освіти у кандидата на посаду державної служби або документа про наявність відповідного ступеня вищої освіти у особи при прийнятті або призначенні її на посади державної служби, а також при оформленні особової справи державного службовця наявності відповідної освіти у членів дисциплінарної комісії з розгляду дисциплінарних справ. Це статті 25, 31, 37 і 69.

До даного законопроекту є великий висновок Головного науково-експертного управління, який надає значну кількість зауважень, з вашого дозволу я не буду на них акцентувати для економії часу, а з акцентую вже увагу на висновку Комітету Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. Вони зазначають у своєму висновку про необхідність комплексного техніко-юридичного редакційного доопрацювання законопроекту і узгодження окремих його положень з іншими положеннями законодавства. А також ухвалили вже рішення: врахувати при підготовці законопроекту до другого читання відповідні зауваження, які є у їхньому висновку. Також є висновки Міністерства освіти і науки, воно в межах своєї компетенції повідомляє про відсутність пропозицій до тексту законопроекту, Національна академія педагогічних наук також зазначає, що немає зауважень до даного законопроекту. Тому є пропозиція підтримати рішення підкомітету з розгляду цього законопроекту і рекомендувати його до розгляду у першому читанні, прийняти за основу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, то чи є необхідність обговорення цього законопроекту? Якщо ні, то давайте переходити до прийняття рішення. Ставлю на голосування пропозицію комітету рекомендувати Верховній Раді проект Закону (реєстраційний номер 6496), поданий Кабінетом Міністрів, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу. Направити цей висновок до Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. Хто – за, прошу проголосувати.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Юлії Миколаївни немає, Ростислава немає.

Дякую. 9 – за. Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги. Переходимо до наступного питання.

Наступне питання 11. Про проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення мотивації до захисту Вітчизни та оптимізації мобілізаційної діяльності (реєстраційний номер 7670). Мав би доповідати Георгій Мазурашу, але його немає.

Тому співдоповідачем є Ольга Володимирівна Коваль. Будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, Сергій Віталійович.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту є Комітет Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки. Я трішки зупинюся на основних пунктах, які пропонує автор даним законопроектом. Відповідно автор пропонує внести зміни до статті 22 Закону "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" стосовно того, що призов громадян на військову службу під час мобілізації або залучення їх до виконання обов'язків за посадовими обов'язками, передбаченими штатами воєнного часу, здійснюється, враховуючи передусім, враховуючи їх морально-вольові якості щодо призову. Також наголошується на тому, що потрібно письмове підтвердження готовності зі зброєю в руках захищати Вітчизну та висновки відповідної військово-лікарської комісії щодо придатності за станом здоров'я для проходження військової служби. Крім того, автор зазначає, що в умовах воєнного стану чи в стані війни для перебування на військовій службі, а також при комплектуванні Сил територіальної оборони та інших добровольчих формувань територіальних громад пропонується зняти граничні обмеження за віком (у разі визначення військово-лікарською комісією придатним за станом здоров'я для проходження військової служби), тобто знімаються обмеження. Також для мотивації і підтримки осіб, які захищали Вітчизну, у статтю 22 Закону України "Про державну службу" вносить зміна, що суб'єкт призначення, тобто керівник державної служби може прийняти рішення про призначення на вакантну посаду без проведення конкурсу кандидата, який є учасником бойових дій.

Що стосується безпосередньо предметів відання комітету, то пропонується внести зміни до статті 22 Закону "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" про розширення і конкретизацію державної цільової підтримки на здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти учасникам бойових дій та їх дітям, яку пропонується надавати для здобуття однієї освіти, за заявою до центрального органу виконавчої влади, що відповідно реалізовує державну політику у сфері освіти. І пропонується дати такі пільги як: повна оплата навчання за рахунок коштів державного бюджету, соціальні стипендії, безоплатне забезпечення підручниками, безоплатного доступу до інтернету, безоплатного проживання в гуртожитку й інших заходів, передбачених Кабінетом Міністрів. Ми отримали ряд висновків. Перший, на який я хотіла акцентувати, це висновок Міністерства освіти і науки. Можливо, представник Міністерства освіти і науки самостійно оголосить свої висновки. Немає нікого? Тоді я виконаю обов'язки представників міністерства. Тут значні...

ВІТРЕНКО А.О. Є, є, Я перепрошую, є, є.

КОВАЛЬ О.В. Мазурашу. Мазурашу законопроект.

ВІТРЕНКО А.О. Вітренко на зв'язку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Андрій Олександрович...

ВІТРЕНКО А.О. Законопроект...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Андрій Олександрович, це законопроект Мазурашу – 7670. Яка позиція?

ВІТРЕНКО А.О. Міністерство освіти і науки підтримує запропоновану законопроектом ініціативу. В межах компетенції немає зауважень та пропозицій до тексту законопроекту. А, ні, перепрошую, перепрошую, да, це інший. 7670, так-так, просто світла немає. Значить, Міністерство освіти і науки України в цілому, підтримуючи ініціативи щодо підвищення мотивації до захисту Вітчизни, вважає недоцільним внесення зміни до статті 22 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", що стосується розширення і конкретизації державної цільової програми, підтримки для здобуття професійної (професійно-

технічної) освіти. Оскільки зазначена державна підтримка повністю врегульована Постановою Кабміну від 23 листопада 2016 року № 975, якою затверджено порядок та умови надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Також звертаємо увагу, що з 2016 року фінансування видатків закладів професійної (професійно-технічної) освіти та з 2018 року – закладів фахової передвищої освіти передано... з державного бюджету на місцеві. Дякую.

КОВАЛЬ О.В. Дякую, Андрію Олександровичу.

Також є висновки Генерального штабу Збройних Сил та зацікавлених осіб Міністерства оборони України. Не знаю, чому таке формулювання цікаве, будемо вважати, що це Міністерство оборони України. Вони пропонують законопроект підтримати із зауваженнями. Але я хочу зазначити, що зауваження стосуються усіх новел пропонованого законопроекту. Це саме: положень про наявність письмової згоди/незгоди під час проведення заходів з мобілізації. Зауваження стосовно граничного віку військової служби, зауваження щодо призначення на вакантні посади учасників бойових дій без проведення конкурсу. Ну, і відповідно міністерство висловило свої зауваження, що стосуються освітньої частини.

Тобто резюмуючи по законопроекту, зауваження є до всіх пунктів, і деякі з них фактично, що стосуються частини освіти, вже реалізовані. Тому за результатами розгляду даного законопроекту на підкомітеті, враховуючи важливість підтримки наших військовослужбовців, ми пропонуємо даний законопроект повернути суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна.

Шановні колеги, чи потребує це обговорення всередині комітету? Якщо ні, то ставлю пропозицію проект рішення надати Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 7670) за результатами його розгляду в першому читанні повернути законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання і направити цей висновок до головного Комітету з питань нацбезпеки, борони та розвідки. Хто – за, прошу проголосувати.

ПША Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу. 9 – за. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного: проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій (реєстраційний номер 5692). Доповідачем мав би бути Вадим Євгенович Івченко – автор законопроекту. Його з нами немає.

Тому співдоповідачем є Валерій Вікторович Колюх. Будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Чекайте, я мікрофон вклучу.

Законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ та організацій (реєстраційний номер 5692) має на меті унормувати питання використання земель оборони в сільськогосподарських цілях, в тому числі надання в оренду земельних ділянок зі складу земель оборони для сільськогосподарського використання з метою залучення додаткових джерел фінансування військових частин, закладів, установ та організацій Збройних Сил України. А також мова іде про ті земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ та організацій. Відповідно до цього, проектом Закону пропонується внести зміни до Земельного кодексу, Закону України "Про оренду землі", Закону України "Про використання земель оборони".

Хочу відразу помітити, що наш комітет не є головним. Головним Комітет виступає з питань аграрної політики. Отримавши висновки від заінтересованих відомств та Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради, вони висловили ряд зауважень, в тому числі концептуального характеру.

Міністерство фінансів взагалі вважає, що цей законопроект потребує ґрунтовного доопрацювання, адже він матиме потребу і внесення змін до бюджетного та податкового законодавства, що не передбачено даним законопроектом.

Найбільш влучно є надані висновки Міністерства освіти та науки України та профільного Міністерства аграрної політики та продовольства, які в цілому не підтримують проект Закону 5692, оскільки вважають, що законопроект суперечить

окремим положенням законодавства та, прошу взяти до уваги, містить ризики втрати земельних ділянок, які перебувають в постійному користуванні закладів освіти та наукових установ.

Тому, шановні колеги, як кажуть, диявол криється в деталях, а деталей тут дуже багато стосовно можливості втрати земель наукових установ і державних підприємств. Тому за результатами розгляду цього законопроекту на засіданні підкомітету, підкомітет прийняв рішення за результатами розгляду його в першому читанні відхилити. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Шановні колеги, чи потребує законопроект обговорення? Бачу, Іван Григорович. Я би от тільки одне хотів зауважити, одну маленьку таку деталь. От дуже занятно, що ми зараз говоримо про законопроект, який може вилучити сільськогосподарські землі в університетів. А ректори у нас знаходяться тільки на розгляді тих законопроектів, які стосуються виборів ректорів. Наскільки я пам'ятаю, з нами був Національний аграрний університет, і його землі цим законом можуть бути вилучені. От мені дуже шкода, що університет не турбують його землі, зате турбує стаття Закону про вибори ректорів. Вибачте за емоцію.

Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, підтримую теж... *(Не чути)* Мене турбує саме те питання, яке у вас щойно було озвучене. Уряд місяць тому вже прийняв постанову – ще закону немає, закон не підписаний Президентом, а уряд вже прийняв рішення про вилучення всіх і вся земель у всіх, крім земель оборони і ЖД транспорту. Рішення таке прийнято.

І забив тривогу перший Ніколаєнко – ректор. Він звернувся до депутатів, ми звернулися до уряду. Уряд дав доручення і його господарства, його господарства, які входять в систему вилучили, або вилучають новим розпорядженням із цієї постанови. А інші вузи залишаються без підсобних господарств, без структурних підрозділів, в яких є земля. Уявляєте собі: агроном буде вчитися по плакатах, зоотехнік, ветеринар буде вчитися по плакатамх?! Друзі, я собі цього не уявляю. Це не до цього закону, але Сергій Віталійович, окремим зверненням комітету до уряду, бо постанова Кабінету Міністрів відповідна вже є і землі вилучаються повним ходом. Ви абсолютно праві: вести учбовий процес, коли в тебе немає землі,

вузам, які повністю з сільськогосподарського профілю, а їх у нас 22, я собі цього не уявляю, не уявляю. Тому давайте звернемося до уряду – зупинити це, зупинити! Для сільськогосподарських вузів ні в якому разі землю вилучати не можна категорично. Це не до цього закону, але я просив би, щоб ми звернулися до уряду з цим зверненням, бо по кожному окремо взятому вузу, ви знаєте, ми... окрему постанову по кожному учбовому закладу уряд приймати не буде, але цю вакханалію треба зупинити, я згоден з вами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, скажіть, будь ласка, а по цьому закону яка у вас позиція? Це ж ваш колега співавтор, колега по фракції автор основний цього законопроекту, а згідно цього законопроекту Валерій Вікторович як голова профільного підкомітету каже, що є ризик вилучення земель в академії наук і в університетів, і позбавлення їх орендної, взимання орендної плати, тобто додаткових доходів. Ми як комітет навіть без ректорів розуміємо, що це не найкраща ідея і не хочемо його підтримувати. Скажіть, будь ласка, це ж ваша фракція, як у Вадима Євгеновича так сталося? Іван Григорович, на жаль, не чує. Включіть, будь ласка, свій мікрофон, бо у вас, на жаль...

КИРИЛЕНКО І.Г. Вибачаюся, вибачаюся, він зараз, Вадим, по дорозі в Берлін, завтра в нього буде засідання в Бундесвері. Бундесвер, ви знаєте, що таке і знаєте Бундестаг, оборонний комітет, спільне засідання. Він від нашого оборонного комітету, він зараз в оборонному комітеті, він зайнятий зараз дуже серйозними речами по обороноздатності країни, дуже серйозними. Це не по ефіру говориться. У нього багато аргументів за цей закон, багато аргументів. Я підтримую рішення комітету, яке буде, я підтримую рішення комітету. У нього аргументів багато своїх, своїх. Хай їх докаже потім на засіданні Верховної Ради.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Розумію.

_____. Іван Григорович, я просто хочу ремарку деяку додати. Дивіться, в принципі, ніхто ж не відкидає ідею унормування орендної плати земель оборони і академії аграрних наук, навчальних, наукових інститутів. Це треба робити, зрозуміло, да, тому що там "всіру" ця оренда проходить в більшій мірі. Є такі випадки, приклади. Але навіть ми не беремо до уваги, в принципі, те, що там якісь є ризики, втрати чи не втрати. Тут просто взяти елементарно подивитися на висновки Міністерства фінансів, і вони говорять, що для того, щоби більше

унормувати це питання, потрібно вносити зміни ще і до Податкового, і Бюджетного кодексів, а в цьому законопроекті цього нема.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, я підтримаю рішення комітету. Ми – не базовий комітет. Я підтримую рішення комітету. Якщо ми бачимо там ризики, що ми втратимо ті землі, за які я говорив, я підтримую те, що ви говорите.

У Вадима Івченка як у суб'єкта законодавчої ініціативи є шанс вийти на трибуну Верховної Ради і доказати правоту свою, щоб його законопроект підтримали. Я підтримую рішення комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович. Ще Ольга Володимирівна.

КОВАЛЬ О.В. Колеги, в підтримку Івана Григоровича, те, що він говорив стосовно вилучення земель, я мала спілкування із представниками аграрних закладів професійної освіти. Вони теж б'ють на сполох. Тоді, як наші університети ще зможуть відстояти свою землю і якось знайти порозуміння, заклади професійної освіти – це ті, які, на мою думку, першими постраждають, і ті, які дуже потребують цю землю, щоб навчити от якраз кваліфікованих робітничих кадрів, тих самих трактористів і інших фахівців, які працюють в аграрній сфері.

Також я б хотіла наголосити на законопроекті 7588, який уже проголосований у першому читанні. Чомусь, на жаль, у нас так склалося, що ми, мабуть, комітетом не встигли його розглянути до розгляду головним комітетом. Але про цей законопроект неодноразово мені наголошували також представники аграрних закладів, що він несе значний ризик якраз для закладів освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна. Насправді ми останній законопроект, який ви щойно озвучили, ми насправді чомусь не встигли розглянути, коли був час для розгляду. Але ми подали до нього правки, і секретаріат наш дуже добре попрацював в цьому плані. Тут, колеги, я згадав цей законопроект Вадима Євгеновича. Насправді ми його проговорювали з ним раніше для того, щоб підняти, почати цю дискусію. Те, що нам треба внормувати питання використання земель – це безсумнівно, але забороняти або, скажімо так, отримувати ризик вилучення земель, на це ми погодитися не можемо в комітеті, це однозначно. Тому до нас під'єднався знову... дякуємо, Станіслав Миколайович, будь ласочка. Я очікував, що ви будете саме на цьому законопроекті.

НИКОЛАЄНКО С.М. Справа в тому, що ларець откривається просто, у мене йде нарада по блекауту, я бігаю між двома. Я просто не знав, що розглядаєте сьогодні Оце питання. Якби я знав, я б зубами за нього гризся. Зараз ситуація така: у нас земля використовується як, вибачте мене, як і засіб навчання, і атрибут, без якого обійтися ми не можемо. Якщо мені пам'ять не зраджує, у нас десь більше, колись було близько 30 тисяч гектарів в профтехучилищах і десь за 32 тисячі – в університетах. Сьогодні цієї землі вже менше. По нормативах, які ми колись рахували, ще коли я працював в міністерстві, це приблизно 60 відсотків до потреби. Якщо взяти сьогодні на одного агронома, на одного зоотехніка перерахувати, на одного тракториста, то це десь приблизно 60 відсотків до потреби. І ще кілька цифр. У нас 32 мільйони сільськогосподарських угідь, і ми сьогодні... ті, хто ще не наївся за 30 років незалежності, уже підіймають питання: як би забрати ті 60 тисяч гектарів землі, бо 32 мільйони їм уже мало. Я що хочу сказати, я говорив з міністром сільського господарства, говорив з аграрним комітетом. Ну, як сьогодні підготувати ветеринарного лікаря, якщо він не зможе ввести, взяти кров, зробити ін'єкції? Хто пустить його до корови, яка коштує 400-500 тисяч гривень сьогодні для оцієї штучної операції?

Тому ми тримаємо сьогодні наше господарство. У нас є 4 тисячі гектарів землі, всі до єдиного землі обробляються, маємо рівень урожайності в два-три рази вищий ніж, скажімо, у моїх колег аграрної академії. Ми маємо десь приблизно 32 тисячі гектарів... 32 тисячі рублів доходу з одного гектара, це валова продукція. Але прибутковість дуже складна в тих умовах, особливо воєнних. В тому році ми мали 30 відсотків рентабельності, в цьому році, дай бог, у нулі зайти.

Тому я вважаю, категорично не можна сьогодні вилучати землі. А те, що там написали – окрім, скажімо, військових – це якась дикість. Чому окрім військових? Згідно з статтею, якщо мене пам'ять не зраджує, 63-ю, то не можуть бути вилучені землі у державних вищих навчальних закладах, там окремо Закон по профтехосвіті. Це нонсенс просто. Тому категорично просто, і я знаю, що ми обговорювали це питання на Спільці ректорів – стовідсотково всі проголосували проти цього. Ми будемо агітувати всіх депутатів, закликаємо вас голосувати проти і не допустити вилучення тих земель, інакше це не навчальні заклади.

Я знаю, що сьогодні, остання фраза, в Румунії, у столиці Румунії, колеги, моєму ректору – не моєму, а колективу нашому, такий самий, як ми університет в

Бухаресті – їм передали 12 тисяч гектарів ріллі. А я не вилажу з прокуратури, бо в мене весь час хтось забрати хоче цю землю. Я вже 63 рази був в прокуратурі і борюся за те, щоб в нас не забирали землі. Ну, давайте тепер через закон, щоб аграрії дограбили наші навчальні заклади. Вибачте, за вислів. Категорично проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Станіслав Миколайович. Я, чесно кажучи, не знав, що корови коштують 400-500 тисяч, як викажете. Я думав...

НІКОЛАЄНКО С.М. Є такі.

_____ . На OLX я за 25 знайшов, от просто поки...

НІКОЛАЄНКО С.М. Ні. Що? Ну, давайте так. Ну, якщо, скажімо, хороша корова 10 тисяч доларів, скільки у нас сьогодні коштує, Сергій Віталійович? У Кириленка спитайте, він віцепрем'єр, знає. Корова, яка дає 15-20 тисяч молока, це генетика...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Станіслав Миколайович, вам видніше. Я ж кажу, я просто був здивований цифрою.

НІКОЛАЄНКО С.М. Ну, є 10 тисяч, 8 тисяч, помножите на 43.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. В будь-якому разі... Дякую, Станіслав Миколайович. Ми почули вашу думку, в принципі, вона співпадає з думкою підкомітету. Шановні колеги, якщо немає далі сенсу і ніхто не хоче виступити в обговоренні щодо земель сільськогосподарського призначення і, тим більше, вартості корів, то є пропозиція за результатами... Господи, де ж рішення по цьому?

Є пропозиція законопроект 5692 рекомендувати Верховній Раді відхилити. Шановні колеги, хто – за, прошу проголосувати.

ППА Н.Р. ППА – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

НІКОЛАЄНКО С.М. Дякую, друзі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно. З тих, хто присутній 9 – за. Рішення прийнято. Законопроект буде рекомендовано відхилити.

І останній пункт порядку денного... Дякую, Станіслав Миколайович. Ми, в принципі, повертайтесь, до блекауту, це важливіше зараз буде. Дякую.

І останній пункт, шановні колеги, порядку денного пункт 13. "Різне. Чи є у нас "Різне"? Ні? Я думаю, все... Хіба що можна про вартість корів...

У нас не перетинається з іншими датами, з іншими запланованими речами? Ні. На ранок. Все.

Тоді я пропоную, колеги, нам всім долучитися до цієї події. І нагадаю, що зараз буде підготовлена Постанова по преміях, яку ми щойно проголосували. Чи ми її встигнемо сьогодні зареєструвати чи завтра, але залишимо час до завтра до підписання всім. Я одразу всім повідомлю у нашому загальному чаті, щоб ми всі і члени комітету її підписали.

Дякую, колеги. Да, і премії, на часі, звичайно. Так, ми тільки "за". Ми тільки "за", тільки давайте встигати. А у нас залишилось потім... все.

Шановні колеги, дякую вам всім за роботу, гарного вам вечора. Дякую за приділений час і за плідну роботу. Скучу за вами – скоро побачимось.